

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. декана факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи
Інна ПРОКОП
« » серпня 2024 року

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
КУРСОВА РОБОТА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ЛОГОПЕДІЇ

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Логопедія»
Спеціальність 016 Спеціальна освіта»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Методичні рекомендації до освітньої компоненти «Курсова робота зі спеціальної педагогіки та логопедії» складені відповідно до освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №5 від 25.03.2024 р.) та введеної в дію наказом №101 від 26.03.2024 р.

Розробники:

Колтунович Тетяна Анатоліївна

доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент

Викладачі:

канд.пед.наук, доцент Інна Романівна Перепелюк

д-р пед.наук, професор Марія Іванівна Олійник

канд. психол. наук, асистент Ольга Василівни Палагнюк

канд. пед.наук, доцент Ярина Андріївна Танявська

канд.пед.наук, доцент Катерина Сергіївна Кузнєцова

канд.пед.наук, доцент Юлія Василівна Журат

канд.психол.наук, доцент Тетяна Анатоліївна Колтунович

канд.пед.наук, доцент Марія Іванівна Комісарик

канд.філол.наук, асистент Костик Любов Богданівна

канд.пед.наук, асист. Ірина Романівна Рудницька-Юрійчук

канд.пед.наук, асистент Христина Іванівна Верега

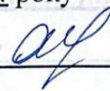
асист. Роксоляна Василівна Кушнірик

асист. Ганна Михайлівна Беспалько

Погоджено з гарантом ОПП і затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Протокол №1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Марія ОЛІЙНИК

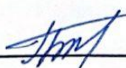
Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол №1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради

факультет педагогіки, психології

та соціальної роботи

Ганна БИГАР

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до написання курсової роботи зі спеціальної педагогіки та логопедії здобувачами третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта розроблені з урахуванням освітньо-професійної програми [«Логопедія» першого \(бакалаврського\) рівня вищої освіти](#) та специфіки підготовки роботи за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, [Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](#), затвердженого Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 12 від 02.09.2024 р.) та введено в дію наказом ректора № 301 від 03.09.2024 р., [ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення»](#), [ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»](#), [ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила»](#), [«Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності»](#) (Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650), [Положення «Про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»](#), затвердженого Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 12 від 02.09.2024р.) та введеного в дію наказом ректора № 301 від 03.09.2024 р., [«Правил академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»](#), схвалених Вченою радою ЧНУ (Протокол № 12 від 28.11.2016 р.), [Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](#), схваленого Вченою радою ЧНУ (Протокол №5 від 29.05.2023 р.) та затвердженого конференцією трудового колективу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 21.12.2023 р. та інших нормативно-правових документів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Метою методичних рекомендацій є допомога студентам у написанні курсової роботи, починаючи від вибору теми, складання плану, підбору літератури та методів дослідження до аналізу отриманих результатів, їх упорядкування та представлення на етапі захисту курсового дослідження.

Написання курсової роботи – важливий етап професійної підготовки здобувачів у галузі спеціальної освіти. Вона дає змогу студентам не лише продемонструвати рівень своїх знань, але й поглибити їх шляхом дослідження актуальної теми, яка стосується освітніх потреб дітей із порушеннями розвитку чи мовлення.

Курсова робота зі спеціальної педагогіки та логопедії – обов’язкова складова підготовки здобувачів у закладі вищої освіти, окрема компонента освітньо-професійної програми.

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження, яке розкриває обрану проблему, демонструючи рівень теоретичних знань студента, його вміння аналізувати, систематизувати та узагальнювати матеріал, а також здатність використовувати наукові джерела.

«*Курсова робота* – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого характеру, який має на меті поглиблення та розвиток фахових компетентностей, застосування їх під час розв'язання конкретних завдань і вироблення вмінь автономної роботи з джерелами навчальної та наукової інформації, комп'ютерною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології».

Курсова робота зі спеціальної педагогіки та логопедії – це самостійна науково-дослідна праця студента, спрямована на поглиблення знань у галузі спеціальної освіти та логопедії, зокрема, розкриття актуальної проблеми, аналіз та узагальнення наукових і практичних даних, а також пропозицію шляхів вирішення визначених завдань.

Основна мета написання курсової роботи зі спеціальної педагогіки та логопедії полягає у формуванні у студентів навичок самостійного опрацювання навчальних матеріалів і наукових джерел, засвоєнні основ дослідницької діяльності. Це сприяє поглибленню та систематизації отриманих теоретичних знань зі спеціальної педагогіки та логопедії і перевірці їхньої якості.

Завдання курсової роботи зі спеціальної педагогіки та логопедії:

- закріплення та поглиблення теоретичних знань, здобутих студентами в процесі навчання за фаховими дисциплінами/ спеціалізацією. Це дає можливість перевірити, наскільки добре засвоєні основи теорії та як вони можуть бути застосовані на практиці;

- розвиток у студентів умінь самостійно працювати з науковими та методичними джерелами, аналітичної обробки літератури, критичного осмислення матеріалу та вибору необхідних даних для використання в роботі;

- формування здатності узагальнювати та аналізувати теоретичні матеріали, що дозволяє студентам самостійно формулювати висновки, пропозиції та рекомендації, базуючись на проведених дослідженнях або вивчених теоретичних положеннях;

- розвиток навичок аргументованого обґрунтування та захисту власної точки зору щодо досліджуваних питань. Це також включає вміння застосовувати отримані теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань, що підкреслює практичну спрямованість курсової роботи.

Таким чином, курсова робота не лише перевіряє знання студентів, а й сприяє розвитку самостійного мислення, аналітичних навичок та вміння захищати власні наукові погляди.

Особливість курсової роботи зі спеціальної педагогіки та логопедії полягає в тому, що під час її підготовки та захисту досягаються як

науково-дослідницькі, так і навчальні цілі. Студенти детально вивчають актуальні питання спеціальної педагогіки та логопедії, опановують навички аналізу наукової літератури, критичного оцінювання її змісту, аргументованої полеміки з авторами, формулювання власних думок і обґрунтування їх, а також правильного формулювання наукових, теоретичних і практичних висновків. Крім того, здобувачі розвивають уміння проводити дослідження із застосуванням сучасних наукових методів.

Вимоги до курсової роботи:

- актуальність теми та відповідність сучасним потребам логопедії;
- чітке визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- аналіз історичного розвитку й сучасного стану обраної проблеми;
- критичний огляд наукових і періодичних джерел із теми;
- аналіз отриманих результатів і формулювання обґрунтованих висновків.

Характер курсової роботи зі спеціальної педагогіки та логопедії – теоретична (акцент зроблено на оволодінні техніками роботи з науковою літературою, логопедичними методиками, довідковими матеріалами, державними стандартами та електронними базами даних).

Незалежно від характеру дослідження (теоретичне/практичне) курсова робота повинна мати дослідницьке спрямування та мати теоретичну/практичну значущість.

Рекомендований обсяг курсової роботи – 25–30 сторінок основного тексту. До цього обсягу не включають список використаних джерел, додатки, таблиці та рисунки, які займають площу всієї сторінки.

Виконання курсової роботи *сприяє формуванню таких компетентностей здобувачів (згідно з ОПП «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти):*

Інтегральна компетентність

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні

технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН 18. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності

ВИБІР ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематику курсових робіт розробляє та затверджує кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти. Вона оприлюднюється на сайті кафедри (www.preschool.chnu.edu.ua, вкладка «Наукова робота студентів» – «Вибір тематики наукових робіт») (див. Дод. А).

Студент протягом першого тижня навчання (V семестру) ознайомлюється з тематикою, обирає тему та заповнює на сайті кафедри відповідну анкету *«Вибір теми курсової роботи»* (<http://www.preschool.chnu.edu.ua/>, вкладка «Наукова робота студентів» – «Вибір тематики наукових робіт»).

Теми курсових робіт є орієнтовними. Студент, за погодженням із науковим керівником, може пропонувати власну тему відповідно до своїх інтересів, умов виконання, специфіки дослідження чи вносити корективи у запропоновану. Запропоновані здобувачами теми курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри та вносяться до переліку тем.

Тематика та науковий рівень курсових робіт повинні відповідати освітньо-професійній програмі «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, предметній області.

Курсова робота може виконуватись на замовлення відповідної установи/закладу (ІРЦ, ЗДО та ін.).

Під час вибору теми курсової роботи студент повинен враховувати її актуальність, власний інтерес до проблематики, а також можливість детальнішого дослідження у майбутньому.

Назва роботи повинна бути чіткою, конкретною, короткою, відображати сутність досліджуваної проблеми та відповідати змісту роботи.

Зміну теми курсової роботи допускають лише у виняткових випадках за обґрунтованим зверненням здобувача освіти або за пропозицією наукового керівника.

ПОРЯДОК ПРИЗНАЧЕННЯ КЕРІВНИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ. ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Наукове керівництво курсовою роботою здійснюють викладачі з відповідним досвідом у науково-педагогічній діяльності. Вони допомагають студенту у виборі теми, формулюванні мети та завдань, складанні плану дослідження, а також надають рекомендації щодо використання необхідних джерел і матеріалів.

Керівник здійснює консультації, перевіряє роботу, бере участь у її захисті та відповідає за якість виконання завдання.

Як правило, студент здійснює вибір теми курсової роботи з тематики,

запропонованої кафедри, обираючи ту тему, яка відповідає його запитам, потребам та специфіці майбутньої професії.

Керівник курсової роботи призначається кафедрою педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти з числа викладачів кафедри.

Науковий керівник забезпечує науково-методичну підтримку студента під час підготовки, написання, оформлення та захисту курсової роботи. Він систематично контролює виконання окремих етапів роботи, надає рекомендації щодо рішень, вносить необхідні корективи та оцінює загальну готовність і якість роботи.

Керівник курсової роботи:

- допомагає студенту з визначенням наукового апарату та напрямів роботи, складанням змісту;
- узгоджує план-графік виконання курсової роботи. Студент зобов'язаний дотримуватись термінів виконання кожного етапу курсової роботи та завершення її в цілому відповідно до календарного плану);
- рекомендує використання необхідних нормативно-правових документів, офіційних джерел, навчальної та наукової літератури, монографій, статей із наукових збірників і журналів;
- проводить регулярні консультації згідно з узгодженим графіком;
- оцінює якість виконаних частин курсової роботи, а також роботи в цілому;
- підтверджує готовність роботи до захисту перед комісією;
- надає методичні рекомендації для підготовки доповіді, презентації та процедури захисту курсової роботи.

Керівник курсової роботи обов'язково входить до складу комісії із захисту курсових робіт, яка затверджується на засіданні кафедри.

Оцінка керівника враховується до оцінки за результатами захисту курсової роботи.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН РОБОТИ НАД КУРСОВИМ ДОСЛІДЖЕННЯМ зі спеціальної педагогіки та логопедії

№	Заходи	Термін виконання
1	Вибрати тему для курсової роботи, заповнити відповідну анкету та ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо її написання.	
2	Скласти бібліографію з обраної проблеми дослідження та розробити структуру роботи (план).	
3	Підготувати вступ, який міститиме визначення актуальності теми, формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.	
4	Провести теоретичний аналіз проблеми, що вивчається, та написати перший розділ курсової роботи.	

№	Заходи	Термін виконання
5	Розробити методи та методики дослідження для практичного розділу роботи.	
6	Підготувати другий розділ курсової роботи.	
7	Сформулювати загальні висновки, оформити список використаних джерел, додатки.	
8	Надати готову роботу науковому керівнику на вчитку. Внести правки відповідно до рекомендацій наукового керівника.	
9	Пройти перевірку роботи на унікальність тексту та доопрацювати у разі виявлення невідповідностей.	
10	Здати фінальну версію роботи на кафедру.	
11	Написати текст виступу, підготувати презентацію для захисту та провести репетицію захисту.	
12	Публічно захистити курсову роботу перед комісією, відповісти на запитання та продемонструвати отримані результати.	

Додаткові рекомендації:

- регулярно консультиватися з науковим керівником на кожному етапі підготовки курсової роботи;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності, забезпечуючи унікальність тексту та відповідність стандартам оформлення;
- забезпечити якісну візуалізацію матеріалу у презентації, що відображає ключові результати дослідження.

Вимоги до курсової роботи

Загальні вимоги до курсової роботи:

- курсова робота оформляється згідно з вимогами, встановленими цими Методичними рекомендаціями, та повинна бути виконана у зазначені терміни;
- тема роботи повинна бути актуальною, її зміст і зроблені висновки повинні відображати сучасний стан розвитку досліджуваної теми;
- курсова робота має бути виконана на високому теоретичному рівні та відповідати встановленому обсягу;
- під час написання роботи необхідно дотримуватися правил оформлення та єдиного стилю викладу, уникати занадто довгих і складних речень, шаблонних виразів і надмірної описовості; думки мають бути викладені логічно, чітко й зрозуміло;
- у курсовій роботі слід обґрунтовувати результати самостійного дослідження, робити висновки до кожного розділу, а також сформулювати загальні висновки;

- у роботі обов’язково потрібно вказувати джерела інформації, які містять результати останніх досліджень з обраної теми, у разі використання чужих ідей, розробок чи даних;
- курсова робота має бути написана науковим стилем з чітким і логічним викладом матеріалу, підкріпленням аргументами;
- курсова робота повинна базуватися на достовірних фактах, отриманих із перевірених джерел;
- у курсовій роботі недопустимі академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація, а також інші прояви академічної недоброчесності.

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна містити такі елементи:

1. Титульний аркуш повинен містити (див. Дод. Б):

- найменування міністерства, якому підпорядкований заклад вищої освіти (Міністерство освіти і науки України);
- назву закладу вищої освіти (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича), факультету (Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи) та кафедри (Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти);
- тему курсової роботи;
- інформацію про здобувача, котрий виконав курсову роботу (курс, номер групи, шифр та назву спеціальності, прізвище, ім’я та по батькові);
- інформацію про керівника курсової роботи (науковий ступінь, вчене звання, посаду, прізвище та ініціали);
- оцінку за курсову роботу (кількість балів, оцінка в ЄКТС та в традиційній системі оцінювання);
- місто та рік виконання курсової роботи.

2. Зміст – упорядкований перелік заголовків і підзаголовків (див. Дод. В).

Зміст розміщують одразу після титульного аркуша (цей аркуш не нумерується, але входить до загальної кількості сторінок). У ньому зазначають назви всіх структурних елементів, заголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації і номерів початкових сторінок, зокрема вступу, основних розділів, підрозділів, пунктів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Рекомендовано створювати зміст автоматично¹

¹ Для створення змісту та його автоматичного оновлення після змін чи редагувань у тексті необхідно виконати такі кроки:

1. Виділення заголовків розділів. Необхідно виділити заголовок розділу, перейти у меню *Посилання* та виберіть *Додати текст*. Виберіть рівень заголовка: 1-й рівень для основних розділів, 2-й і 3-й для підрозділів. Альтернативно можна скористатися меню *Основне* => *Стилі*, обравши стиль *Заголовок 1-9*.

Усі розділи курсової роботи повинні бути рівноцінними за значенням і приблизно однаковими за обсягом. Тематика та зміст розділів не повинні перетинатися, а жоден пункт плану не може повторювати назви роботи.

3. Перелік умовних позначень, скорочень, символів, термінів (за необхідності) (див. Дод. В) розміщують на наступній сторінці після змісту в алфавітному порядку.

Перелік друкують двома колонками:

- у лівій колонці наводять скорочення;
- у правій – їх детальне розшифрування.

Пояснення умовних позначень, скорочень, термінів варто також наводити й у тексті під час першого згадування.

До переліку не варто вносити позначення, скорочення, символи, терміни, що трапляються не більше двох разів.

4. Основна частина:

4.1. Вступ. У вступі подають загальну характеристику курсової роботи (табл. 1). У ньому мають бути чітко визначені об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження. Рекомендований обсяг вступу – 3–5 сторінок. Структура вступу відображена у табл. 1.

Таблиця 1

Складові вступу курсової роботи

Складові вступу	Наявність компонента у вступі курсової роботи
<i>Актуальність теми дослідження</i>	+
<i>Стан дослідження проблеми</i>	+
<i>Мета дослідження</i>	+
<i>Завдання дослідження</i>	+
<i>Об'єкт дослідження</i>	+
<i>Предмет дослідження</i>	+
<i>Методи дослідження</i>	+
<i>Теоретичне значення одержаних результатів</i>	За наявності
<i>Практичне значення одержаних результатів</i>	+
<i>Публікації</i>	За наявності

2. *Створення змісту.* Після того як усім заголовкам розділів присвоєно відповідний стиль, встановіть курсор у місце, де має бути зміст. У меню *Посилання* оберіть *Зміст => Автоматичний зміст 1*.
3. *Відображення змісту.* З'явиться зміст із назвами розділів, підрозділів і нумерацією їхніх сторінок.
4. *Зручна навігація:* Щоб легко переходити до потрібного розділу, у меню *Подання* поставте позначку напроти пункту *Область переходів*. Зміст відобразиться ліворуч, і, натиснувши на потрібний розділ з утриманням клавіші *CTRL*, ви одразу перейдете до нього.
5. *Посилання*– це об'єкт у документі, який дозволяє переходити до іншого фрагмента цього чи іншого документа.
6. *Оновлення змісту.* У разі внесення змін до документа наведіть курсор миші на зміст, у меню виберіть *Оновити таблицю => Оновити цілком*, щоб зміст автоматично оновився.

Складові вступу	Наявність компонента у вступі курсової роботи
<i>Структура та обсяг курсової роботи</i>	+

Актуальність теми дослідження. Обґрунтовуючи актуальність дослідження, необхідно дати характеристику проблемному питанню, для якого на цей момент бракує достатніх знань, і тому потрібні теоретичні та практичні дії для його вирішення. Отже, вибір проблеми слід обґрунтовувати тим, що її вирішення сприятиме кращому розумінню досліджуваного явища (новизна проблеми) та допоможе вирішити актуальне для суспільства питання (її актуальність).

Опис проблемної ситуації має бути лаконічним, чітким і зрозумілим, з наведенням доказів доцільності втручання фахівців для її розв'язання.

Стан дослідження проблеми. Під час обґрунтування актуальності проблеми слід зазначити вже здійснені спроби її вирішення. Потрібно назвати дослідників, які працювали над цією проблематикою, і в дужках вказати напрям їхніх досліджень. Важливо, щоб прізвища вказаних учених розташовувалися в алфавіт-ному порядку. Ініціали мають передувати прізвищу та не відриватись від нього.

Мета дослідження визначає основну ціль роботи, на яку орієнтується здобувач, і передбачає кінцевий результат. Вона задає характер дослідження – теоретичний чи прикладний. Формулюючи мету, слід уникати виразів типу «Вивчення...», «Дослідження...», «Виявлення», оскільки вони лише описують спосіб досягнення мети, а не її суть. Мета повинна бути тісно пов'язана з темою курсової роботи і чітко вказувати, яку проблему вирішує дослідження.

Наприклад:

Тема курсової роботи: «Особливості розвитку мовленнєвої діяльності у дітей з алалією».

Мета: теоретично обґрунтувати особливості розвитку мовленнєвої діяльності у дітей з алалією.

Завдання дослідження. Мета дослідження конкретизується через завдання, які відображають етапи наукового пошуку, визначають, що саме потрібно зробити для досягнення мети, і водночас підказують процедуру дослідження. Для курсової роботи достатньо 4 завдання.

Для формулювання завдань дослідження можна використовувати такі дієслова: *розкрити, проаналізувати, здійснити, розробити, визначити, виявити, перевірити, відтворити, встановити взаємозв'язок, класифікувати, побудувати, оцінити, дослідити, упорядкувати тощо.*

Завдання дослідження можуть включати:

1. Аналіз теоретичних основ і підходів:

- усебічний аналіз наукової літератури щодо основних напрямків у спеціальній педагогіці та логопедії;
- визначення теоретичних підходів до вивчення мовленнєвих порушень у осіб з різними формами мовленнєвих розладів (алалія, дислалія, дислексія, ринологія тощо);
- систематизація знань про основні причини та класифікації мовленнєвих чи ін. порушень у з урахуванням сучасних наукових досліджень.

2. Теоретичне обґрунтування впливу психолого-педагогічних та нейропсихологічних чинників:

- вивчення впливу нейропсихологічних чинників на формування мовлення у осіб з порушеннями розвитку;
- обґрунтування значення психолого-педагогічних чинників у розвитку мовленнєвих навичок у осіб з особливими потребами;
- визначення ролі когнітивного, емоційного та соціального розвитку у становленні мовленнєвої діяльності у осіб з мовленнєвими порушеннями.

3. Дослідження структури та етапів мовленнєвого розвитку у осіб з порушеннями:

- опис основних етапів мовленнєвого розвитку у осіб з типовим та атиповим розвитком мовлення
- аналіз специфічних особливостей розвитку мовлення у осіб з алалією, дислалією, затримкою психічного розвитку та іншими порушеннями;
- визначення відмінностей у формуванні мовленнєвих компонентів (фонетико-фонематичних, лексичних, граматичних) у осіб з різними мовленнєвими розладами.

4. Характеристика методів і засобів діагностики мовленнєвих порушень:

- опис основних методик діагностики мовленнєвих порушень;
- визначення критеріїв для оцінювання рівня розвитку мовлення;
- вивчення сучасних діагностичних інструментів, які застосовуються у логопедичній та спеціальній педагогіці для визначення специфічних порушень мовленнєвого розвитку.

5. Вивчення методів корекційної роботи у логопедії:

- аналіз існуючих теоретичних підходів до корекції мовленнєвих порушень;
- опис принципів і методів корекційної роботи, що використовуються для розвитку мовлення у осіб з різними мовленнєвими порушеннями;
- визначення ефективності логопедичних занять у розвитку мовленнєвої діяльності та комунікативних навичок.

6. Теоретичне обґрунтування ролі корекційно-розвивальної роботи:

- опис впливу корекційних програм на розвиток мовленнєвої діяльності у осіб з порушеннями мовлення;
- вивчення принципів інтеграції логопедичної роботи з іншими корекційними методами (нейропсихологічна корекція, когнітивна терапія, арт-терапія);

– теоретичне обґрунтування значення міждисциплінарного підходу у роботі з особами з мовленнєвими порушеннями.

7. Формулювання рекомендацій для педагогічної та логопедичної практики:

- формулювання рекомендацій для логопедів, спеціальних педагогів та психологів щодо ефективної організації корекційної роботи на основі теоретичних досліджень ;
- опис специфічних методик і програм для роботи з особами, які мають різні форми мовленнєвих порушень;
- розробка рекомендацій для батьків, педагогів щодо підтримки розвитку мовлення у осіб з порушеннями мовленнєвої діяльності тощо.

У кожному розділі курсової роботи студент має продемонструвати процес розв'язання певних завдань, коротко підсумувати результати

Об'єкт дослідження – це процес або явище, вибране для вивчення, яке створює проблемну ситуацію. Об'єкт дослідження в логопедії охоплює як загальні закономірності мовленнєвої діяльності, так і специфічні аспекти мовленнєвих порушень, що стають основою для визначення предмета дослідження.

У логопедії об'єктом дослідження можуть бути:

- **мовленнєва діяльність** у її нормальному та порушеному стані;
- **психолого-педагогічні процеси**, що впливають на формування та розвиток мовлення;
- **мовленнєва патологія** як явище, пов'язане з різними порушеннями звуковимови, лексико-граматичної будови мовлення, темпу, ритму чи голосу;
- **особливості комунікації** осіб з мовленнєвими порушеннями;
- **процеси корекції** та подолання мовленнєвих порушень, зокрема методи, прийоми та засоби логопедичного впливу;
- **мовленнєвий розвиток** осіб різного віку з урахуванням умов навчання, виховання та соціальної інтеграції тощо.

Об'єкт дослідження в спеціальній педагогіці завжди охоплює процеси, явища чи умови, які створюють основу для вирішення актуальних педагогічних завдань у сфері корекційного навчання та виховання.

У спеціальній педагогіці об'єктом дослідження можуть бути різні аспекти навчання, виховання та розвитку осіб з особливими освітніми потребами:

- психолого-педагогічні процеси, що впливають на розвиток дітей з порушеннями фізичного, психічного чи мовленнєвого розвитку;
- освітні середовища, методи та засоби, які забезпечують інтеграцію й адаптацію осіб з особливими потребами;
- соціальні та комунікативні аспекти взаємодії осіб із порушеннями з навколишнім середовищем;
- система корекційної допомоги, методики та технології навчання, спрямовані на подолання або компенсацію певних порушень тощо.

Об'єкт і предмет тісно взаємопов'язані, але предмет дослідження завжди є вужчим за об'єкт.

Предмет – це конкретна частина об'єкта, його окрема сторона чи елемент, який безпосередньо підлягає дослідженню.

Чітке визначення об'єкта й предмета дослідження дає здобувачам вищої освіти змогу виявити суперечності, що формують проблему дослідження. Це, своєю чергою, дозволяє сформулювати мету дослідження.

Методи дослідження

Метод дослідження – це загальний підхід, який обирає дослідник для вивчення певної проблеми.

Оскільки дослідження охоплює кілька етапів, на кожному з них застосовуються відповідні методи.

Серед основних методів курсового дослідження теоретичного характеру зі спеціальної педагогіки та логопедії виділяють:

- *аналіз і синтез* – дослідження сутності явищ через їх розчленування на складові (аналіз) та об'єднання елементів в єдину систему (синтез);
- *порівняння* – зіставлення явищ, процесів чи характеристик для виявлення подібностей і відмінностей;
- *узагальнення* – виявлення загальних закономірностей і тенденцій на основі аналізу окремих фактів або явищ;
- *абстрагування* – виділення суттєвих властивостей чи характеристик явища та відокремлення їх від другорядних;
- *класифікацію* – систематизація мовленнєвих порушень чи педагогічних явищ за певними критеріями;
- *моделювання* – створення теоретичних моделей для аналізу і пояснення мовленнєвих чи педагогічних процесів;
- *теоретичне прогнозування* – передбачення можливих шляхів розвитку досліджуваної проблеми на основі виявлених закономірностей;
- *критичний аналіз літератури* (теоретичне узагальнення та аналіз наукової літератури) – вивчення й оцінка наукових джерел, узагальнення різних точок зору, формування власної позиції та інші;
- *аналітичне порівняння* – **порівняння** кількох методик, які можуть бути використані в корекційній роботі з дітьми з логопедичними відхиленнями чи особливими освітніми потребами й формулювання висновків про передбачувану перевагу однієї із них. На основі висновків студент може запропонувати рекомендації та ін.

Теоретичне та практичне значення дослідження – інформація про наукове чи практичне застосування результатів дослідження або рекомендації щодо їх впровадження у відповідну (наукову чи практичну) діяльність.

Підкреслюючи практичну значущість отриманих результатів, слід вказати ступінь їхньої готовності до впровадження або масштаби можливого застосування.

Теоретичне значення курсової роботи зі спеціальної педагогіки та логопедії може полягати в:

- узагальненні наукових знань із досліджуваної проблеми;
- визначенні закономірностей, механізмів та особливостей розвитку мовленнєвих порушень або інших аспектів спеціальної педагогіки;
- систематизації теоретичних підходів і концепцій щодо вирішення проблеми;
- формуванні основ для подальших наукових досліджень та емпіричного вивчення питання тощо.

Практичне значення курсової роботи полягає в:

- розробці рекомендацій для педагогів, логопедів і фахівців у сфері корекційного навчання;
- аданні практичних пропозицій щодо впровадження теоретичних знань у освітній процес;
- використанні результатів роботи для створення навчальних програм, методичних посібників або інструментів для діагностики та корекції;
- адаптації наукових положень до практичної діяльності, спрямованої на роботу з особами з особливими освітніми потребами тощо.

Якщо у студента є **публікації** за темою курсового дослідження, то про них теж варто зазначити у вступі після абзацу про практичне значення одержаних результатів.

Завершується вступ **описом структури та обсягу курсової роботи**.

У цьому абзаці необхідно перелічити всі структурні елементи, з яких складається курсова робота (*вступ, два теоретичні розділи, висновки, список використаних джерел та, за наявності, додатки*). Варто вказати кількість джерел у списку використаних джерел з розмежуванням кількості джерел українською та іноземними мовами, а також зазначити кількість додатків, загальний обсяг роботи (від першої до останньої сторінки) та кількість сторінок, які займає основний зміст роботи (основний зміст не включає список використаних джерел та додатки).

4.2. Розділи та підрозділи курсової роботи

Основний текст роботи, як правило, містить два взаємопов'язані та логічно побудовані розділи, які розкривають тему дослідження. Кожен розділ роботи містить 2–4 підрозділи (параграфи).

У розділах основної частини подають: огляд літератури та вибір напрямів досліджень; загальну методику та методи дослідження; результати теоретичних досліджень, їх аналіз та узагальнення.

Наприкінці кожного підрозділу слід підбивати підсумки та забезпечувати логічний перехід до наступного розділу.

Розділ 1, зазвичай присвячений огляду наукової літератури. У ньому висвітлюються теоретичні, методологічні та історичні аспекти обраної тематики, основні етапи розвитку наукових поглядів щодо проблеми. У розділі необхідно стисло та критично проаналізувати праці дослідників, виявити не вирішені питання, які залишаються актуальними для подальшого дослідження. Важливо, щоб цей розділ закінчувався короткими висновками (резюме), які підтверджують актуальність та необхідність проведення подальших досліджень з теми курсової роботи.

Обсяг цього розділу зазвичай менший порівняно з другим розділом.

Розділ 2 повинен демонструвати, як теоретичні висновки з Розділу 1 можуть бути застосовані до практичних ситуацій або подальших досліджень. Він може бути присвячений аналізу практичних, методичних аспектів досліджуваної теми, а також обґрунтуванню шляхів вирішення поставленої проблеми.

У цьому розділі можуть розглядатися такі питання:

- аналіз стану досліджуваної проблеми в діючих нормативних документах, програмах, освітньому процесі закладів освіти тощо;
- аналіз сучасних методів, підходів і технологій корекційно-розвивальної роботи в спеціальній педагогіці та логопедії, які відповідають темі дослідження.
- дослідження педагогічних, психологічних і соціальних умов, які впливають на ефективність подолання мовленнєвих чи інших порушень;
- характеристика основних моделей, програм і засобів, які використовуються для роботи з дітьми або дорослими з особливими освітніми потребами;
- визначення критеріїв, показників та індикаторів ефективності сучасних методик і технологій у контексті вирішення досліджуваної проблеми;
- узагальнення позитивного досвіду вітчизняних і зарубіжних практик з акцентом на можливість їх адаптації до умов конкретного дослідження;
- розробка класифікацій, моделей, методичних рекомендацій щодо впровадження результатів курсового дослідження в практику роботи з відповідними категоріями осіб чи у відповідних закладах освіти.

4.3. Висновки – короткий підсумок змісту курсової роботи. Вони містять найбільш значущі здобутки, ключові авторські результати, що відображають ступінь досягнення поставленої мети.

У висновках необхідно сформулювати результати дослідження відповідно до поставлених завдань.

У висновках необхідно приділити увагу як якісним, так і кількісним аспектам отриманих результатів дослідження. Висновки мають включати елементи наукової новизни або особисту інтерпретацію студента стосовно вже відомих даних, що є підсумком проведеного дослідження.

Кількість висновків зазвичай відповідає кількості завдань, визначених у вступі курсової роботи. Вони подаються у вигляді нумерованої послідовності абзаців, кожен з яких відображає рішення конкретного завдання.

Рекомендований обсяг цього розділу – до 3 сторінок.

4.4. Список використаних джерел – є обов'язковим складовим елементом курсової роботи, що включає перелік літературних та наукових джерел (підручники, монографії, наукові статті, довідкові видання тощо), які студент використовував під час написання роботи (див. Дод. Г).

Формування цього списку здійснюється відповідно до вимог Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» в алфавітному порядку.

Список використаних джерел розміщується після розділу з висновками і не входить до основного тексту роботи. Кількість джерел у списку – до 25-30 позицій.

У курсовій роботі рекомендується посилається на літературні та наукові джерела, опубліковані за останні 5–10 років українськими та закордонними видавництвами, науковими установами, за винятком робіт, виданих авторами або установами країни-агресора. Всі дані про джерела наводяться мовою оригінального видання.

4.5. Додатки (за необхідності).

Додатки оформляються як окремий розділ курсової роботи і містять допоміжний матеріал, що сприяє більш повному сприйняттю роботи (ілюстрації та таблиці, оцифровані малюнки, фотографії, інструкції, методики, програми, використані чи розроблені під час написання курсової роботи).

У тексті роботи при згадуванні матеріалу, що міститься у додатках, обов'язково повинне бути посилання на цей додаток.

Наприклад: (див. Дод. А), (див. табл. А.2, Дод. А).

Обсяг додатків не повинен перевищувати обсягу курсової роботи.

АЛГОРИТМ ВИКОНАННЯ курсової роботи

Процес виконання курсової роботи включає такі етапи:

- підготовчий (визначення мети, завдань, методів дослідження, пошук і систематизація інформації);
- основний (написання тексту, формулювання висновків);
- завершальний (внесення правок, оформлення остаточного варіанту, захист).

Для організації роботи рекомендується дотримуватися календарного плану, який охоплює вибір теми, підготовку матеріалів, написання чернетки, оформлення остаточного варіанту курсового дослідження та його захист.

Для організації роботи рекомендується дотримуватися календарного плану, який охоплює вибір теми, підготовку матеріалів, написання чернетки, оформлення остаточного варіанту курсового дослідження та його захист:

- протягом першого місяця навчання у 5 семестрі здобувач освіти повинен обрати тему, обговорити її з керівником, скласти план роботи, визначити її мету, завдання, методи дослідження, структуру роботи (*підготовчий етап*);
- до кінця 5 семестру здобувач здійснює пошук, підбір, систематизацію та аналіз матеріалів з теми курсової роботи (робота з каталогами, складання списку використаної літератури, електронних видань, інтернет-джерел, а також робота з книгою, виписки, тези, конспектування, розроблення інструментів дослідження), систематизує відібраний матеріал, готує короткий огляд літератури по досліджуваній проблемі, пише чернетковий варіант курсової роботи, викладаючи свої думки з обраних питань, працює над висновками для кожного розділу, оформлює науково-довідковий апарат (покликання, список використаних джерел та літератури), здає роботу на перевірку керівнику (*основний етап*);
- у 6 семестрі здобувач вносить правки до роботи, відповідно до зауважень, зроблених науковим керівником, та працює над написанням її остаточного варіанту; за 2 тижні до захисту здобувач подає курсову роботу на кафедру, де вона проходить процедуру перевірки на наявність академічного плагіату, готує доповідь і презентацію захисту курсової роботи та захищає її (*завершальний етап*).

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до державних стандартів України ([ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення»](#), [ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»](#), [ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила»](#)).

Рекомендований обсяг курсової роботи зі спеціальної педагогіки та логопедії – до 30 друкованих сторінок (список використаних джерел і додатки не входять до цього обсягу).

Кількість джерел у списку використаних джерел – 25-30.

Курсова робота виконується державною мовою, за винятком списку використаних джерел, які записуються мовою оригіналу.

Текст курсової роботи друкується у форматі *.doc або *.docx на одному боці стандартного аркуша формату А4. Міжрядковий інтервал встановлюється

1,5. Використовується шрифт Times New Roman (TNR) розміром 14 пт, чорного кольору, з однаковою щільністю по всьому тексту. Переноси слів не застосовуються. Текст вирівнюється за шириною сторінки, а абзацний відступ – 1,25 см, за винятком заголовків розділів, назв таблиць і рисунків, які вирівнюються за центром аркуша без абзацного відступу.

Параметри полів сторінки: ліве – 25-30 мм, праве – 10-15 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм.

Зміст має бути оформлений автоматично та не містити помилок форматування.

Курсова робота може містити рисунки, таблиці, графіки, діаграми, гістограми, схеми тощо.

Кожна частина курсової роботи, окрім підрозділів (параграфів) друкується з нової сторінки. Сторінки курсової роботи нумеруються. Номер ставлять у правому верхньому кутку сторінки без будь-яких розділових знаків поруч зі збереженням наскрізної нумерації всього тексту. Титульна сторінка (див. Дод. Б) не нумерується, проте входить до загальної нумерації сторінок.

Додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які займають площу цілої сторінки, не слід враховувати до основного обсягу роботи, але нумерація сторінок, на яких вони розміщені, відбувається зі збереженням наскрізної нумерації по всьому тексту.

2. Оформлення заголовків

Текст роботи поділяється на розділи та підрозділи. Заголовки розділів друкують великими літерами: **«ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ»** (вирівнювання за центром рядка без абзацного відступу) (див. Дод. В). Кожен розділ починається з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу маленькими літерами (*крім першої великої*).

Заголовки не мають складатися більше, ніж з одного речення та містити скорочення.

Крапку в кінці заголовків не ставлять.

Якщо заголовок підрозділу починається майже в кінці сторінки, його варто перенести на наступну сторінку.

3. Нумерація розділів і підрозділів курсової роботи

Для нумерації розділів і підрозділів курсової роботи використовують тільки арабські цифри.

Номер розділу ставиться відразу після слова «РОЗДІЛ». Заголовок розділу пишеться з наступного рядка.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ

МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1 Стан розробленості проблеми підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти у науковій теорії та освітній практиці

Підрозділи нумеруються у межах розділу (1.1 – перший підрозділ першого розділу, 2.3 – третій підрозділ другого розділу).

У кінці номера підрозділу крапку не ставлять. Назву підрозділу подають відразу після його номера у тому ж рядку.

4. Оформлення рисунків, таблиць і формул у курсовій роботі

Рисунки (діаграми, гістограми, графіки, схеми, фотографії, малюнки тощо) та таблиці розміщуються безпосередньо після того текстового блоку, де вони вперше згадуються, або на наступній сторінці. У тексті курсової роботи обов'язково мають бути посилання на всі рисунки та таблиці.

Наприклад:

Текст, текст, текст.... (рис. 2.1).

Текст, текст, текст.... (табл. 2.1).

Як видно на рис. 2.1., текст, текст, текст...

Як бачимо з табл. 2.1, текст, текст, текст...

Якщо табличні або графічні матеріали перевищують стандартний формат сторінки (А4), доцільно їх перенести в додатки. Якщо ж їх потрібно розмістити в основній частині роботи, такі матеріали розглядаються як одна сторінка та розміщуються у відповідному місці після згадування у тексті.

Таблиці та рисунки повинні мати нумерацію в межах розділу та супроводжуватися назвою, яка йде після номера. За необхідності вони доповнюються пояснювальним текстом (приміткою під рисунком).

Нумерація рисунків і таблиць складається з номера розділу та порядкового номера в межах цього розділу, між якими ставиться крапка (наприклад, Рис. 2.4 – четвертий рисунок розділу другого, Табл. 1.2 – друга таблиця розділу першого). Слово «Таблиця» та її номер набираються курсивом

(Таблиця 1.1) і розміщуються по правому краю сторінки, а її назва – по центру (шрифт жирний).

Номер і назва рисунка, навпаки, розміщуються під рисунком, вирівнюються по центру і також набираються жирним шрифтом.

Якщо рисунки чи таблиці, розміщені в курсовій роботі, створені не автором, потрібно обов'язково під ними зазначити джерело їх походження.

Наприклад:

Таблиця 1.4

Назва таблиці

Назва боковика	Заголовок граф		
	підзаголовок граф	підзаголовок граф	підзаголовок граф
1	2	3	4
назва ряду			

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4
назва ряду			
назва ряду			
назва ряду			

Джерело: складено автором самостійно / Джерело: складено автором на основі [7, с. 33].

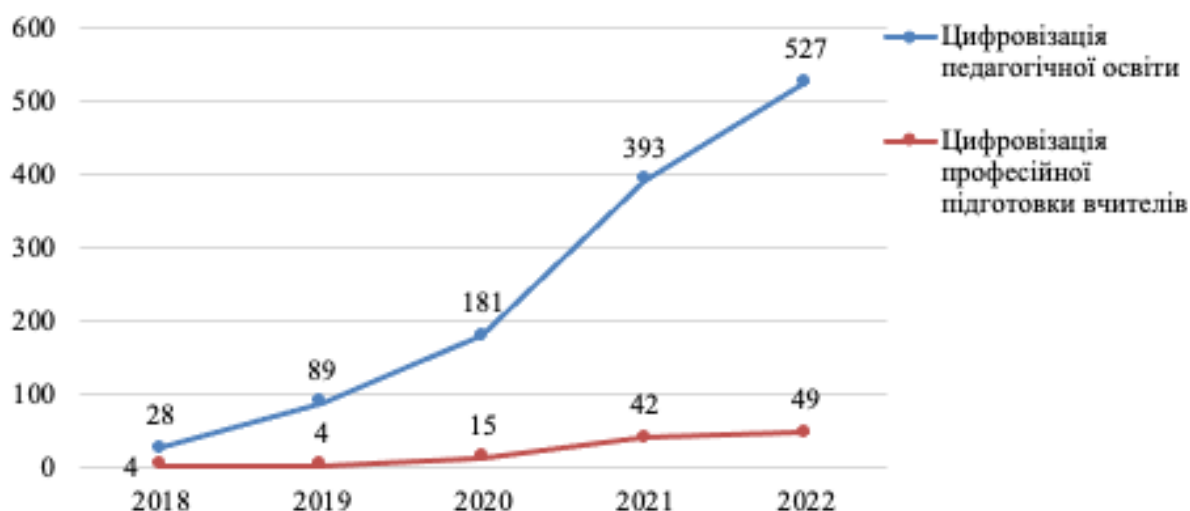

Рис. 2.2 Розподіл за роками наукових публікацій, відібраних засобами пошукової системи Google Scholar

Джерело: сформовано пошуковою системою Google Scholar.

У таблицях не допускається застосування шрифту більшого розміру, ніж в основному тексті (для тексту таблиці рекомендується використовувати 12 кегль із одинарним міжрядковим інтервалом без абзацного відступу). Колір тексту повинен залишатися чорним. Використання різних кольорів для заповнення рядків, стовпців або клітинок у курсовій роботі не дозволяється. Мінімальна висота рядка в таблиці становить 8 мм.

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, її слід перенести на наступну. У такому випадку на сторінці з продовженням таблиці потрібно додати напис «Продовження табл. 1.1» (див. табл. 1.4).

Назви боковика, заголовки та підзаголовки граф не дублюються на сторінці, де таблиця продовжується, а замінюються рядом з пронумерованими графами (1, 2, 3...), який додається і на попередній сторінці після відповідних заголовків (див. приклад нижче – табл. 1.4).

Заголовки граф пишуться з великої літери, підграф – з малої, якщо вони утворюють одне речення з заголовком граф, та з великої, якщо вони є самостійними.

Якщо у таблицях чи рисунках є дані, одиниці, які необхідно пояснити, то під таблицею/рисунком створюється примітка (якщо необхідно пояснити одну позицію)/примітки (якщо необхідно пояснити більше, ніж одну позицію).

Наприклад:

Примітка. * – $p \leq 0,05$.

Примітки: * – $p \leq 0,05$; ** – $p \leq 0,01$.

Таблиці та рисунки, розміщені в додатках, нумеруються окремо. Номер таблиці додатка складається з позначення додатка (А, Б, В...) та порядкового

номера таблиці/рисунка у цьому додатку.

Наприклад:

Таблиця А.3 – таблиця третя додатка А;

Рис. Б.2 – рисунок другий додатка Б.

Формула записується по центру з нового рядка після першої згадки про неї в тексті та нумерується в межах розділу.

Наприклад:

F-значення показника можна знайти за формулою (2.1)

$$f_i = \frac{i-1}{n-1} \quad (2.1)$$

де n – кількість значень, i – індекс значення.

5. Цитування використаних джерел та правила створення покликань

Цитування та створення покликань у наукових роботах, зокрема у курсових роботах, – важливий аспект академічної доброчесності. Це забезпечує коректне використання чужих ідей, дозволяє відстежити джерела інформації, на які спирається дослідження, і демонструє рівень підготовки здобувача вищої освіти.

Цитування є важливим компонентом академічного письма, оскільки воно:

- **підтверджує достовірність викладених даних** (цитати надають робочі ідеї, концепції чи статистичні дані, взяті з авторитетних джерел);
- **демонструє аналітичні здібності здобувача.** (правильно використані джерела показують вміння студента аналізувати та інтегрувати інформацію у власне дослідження);
- **запобігає плагіату** (академічна доброчесність вимагає чіткого зазначення авторства використаних матеріалів);
- **сприяє розвитку наукової дискусії** (Цитати пов'язують роботу здобувача із ширшим науковим контекстом, зокрема у галузях спеціальної педагогіки та логопедії)

Покликання – «уришок, витяг з якого-небудь тексту, який цитують у викладі матеріалу, з точною назвою джерела й вказівкою на відповідну сторінку. *Бібліографічні покликання* – це сукупність бібліографічних відомостей про цитовану працю».

У курсовій роботі використовується формат закритих посилань, наприклад, [7, с. 12], що вказує на цитату з джерела номер 7 на сторінці 12 у списку використаних джерел.

Основні правила оформлення покликань:

- покликання повинно однозначно ідентифікувати джерело;
- покликання повинне бути оформлене згідно ДСТУ 8302:2015;
- у курсовій роботі необхідно дотримуватися одного стандарту цитування

впродовж усієї роботи.

Наприклад:

Оформлення покликань в тексті за стандартом ДСТУ 8302:2015:

- для одного автора: [3, с. 25].
- для кількох авторів: [5, с. 10; 6, с. 12].

Бібліографія

Книга: Петренко О. В. Розвиток мовлення у дітей з дизартрією. Київ: Освіта, 2018. 256 с.

Стаття: Сидоренко Н. М. Методики діагностики мовленнєвих порушень. *Логопедія*. 2019. № 25(3). С. 15-22.

Цитування – використання першоджерела з посиланням на нього у власній роботі.

Типи цитувань і покликань

Пряме цитування

Пряме цитування передбачає точне відтворення тексту з джерела. При цьому цитата обов'язково береться в лапки, а після неї вказується покликання на джерело із зазначенням сторінки.

Наприклад:

«Логопедична корекція спрямована на розвиток мовленнєвих навичок у дітей з порушеннями мовлення» [14, с. 35].

Пряма (дослівна) цитата застосовується, коли перефразування може змінити зміст оригіналу.

2.2. Непряме цитування (парафраз)

Непряме цитування означає переказ ідей автора своїми словами. Покликання також є обов'язковим.

Наприклад:

На думку С. І. Іваненка, логопедична робота з дітьми повинна враховувати індивідуальні потреби кожної дитини [14, с. 42].

При використанні непрямого цитування важливо побудувати речення так, щоб вказати автора/ів та точно передати їхню думку, зберігаючи її смисл у первісному контексті.

Узагальнене покликання

Цей тип покликань використовується, коли автор роботи узагальнює інформацію з декількох джерел.

Наприклад:

Багато дослідників наголошують на важливості ранньої діагностики

мовленнєвих порушень [12; 13; 17; 30].

Покликання необхідно робити на останні видання публікацій, на більш ранні видання – лише в тих випадках, коли праці, у яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

Цитуючи фрагменти текстів авторів, потрібно дотримуватися таких *вимог*:

- *цитата має бути точним відтворенням авторського змісту або автентично передавати його значення;*
- *цитата не повинна бути надто великою;*
- *цитата повинна бути в лапках («») з посиланням на джерело;*
- *якщо цитата велика, і для повного цитування потрібні лише частини, можна пропустити зайві частини, замінюючи їх трьома крапками (...) або трьома крапками в кутових дужках <...>.*

Якщо випущена частина містить розділові знаки, їх не слід зберігати;

Наприклад:

«Кожен має право на якісну та доступну освіту... Держава створює умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти» [1];

- *пояснення, що додаються до цитати для уточнення її змісту, повинні бути в квадратних дужках;*

Наприклад:

«За спостереженнями дослідників, порушення артикуляції звуків [наприклад, звуків «ш» і «ж»] часто супроводжуються труднощами у фонематичному сприйнятті, що впливає на процеси формування мовлення у дітей дошкільного віку» [14, с. 23]. Такий підхід допомагає уточнити специфіку досліджуваного явища без втрати наукової точності.

- *цитати, що не є завершеними реченнями, повинні бути граматично інтегровані в текст авторської роботи.*

У більшості курсових робіт студентів основна частина тексту є результатом перефразовування та узагальнення ідей інших авторів. На основі цього аналізу студент повинен сформулювати власну думку, обґрунтувати її прикладами та переконливими доказами. Крім того, необхідно зіставити свою думку з думками інших авторів, показати слабкість їхніх аргументів або продемонструвати недоліки в їхніх поглядах на педагогічні ідеї та причинно-наслідкові зв'язки між подіями. Важливо також уникати змішування власної думки з цитованими матеріалами, щоб уникнути плагіату, тобто дослівного використання чужих текстів без відповідного посилання на джерело.

Курсова робота, що містить плагіат, не допускається до захисту.

6. Складання списку використаних джерел

Бібліографічний опис джерела включає такі відомості:

Бібліографічний опис – це сукупність відомостей про документ, поданих у стандартизованій формі, яка забезпечує його ідентифікацію.

Основна мета бібліографічного опису – забезпечити точне та однозначне посилання на джерело, щоб інші дослідники могли його знайти й використати у своїй роботі.

Для створення бібліографічного опису у курсовій роботі рекомендовано використовувати ДСТУ 8302:2015 (див. Дод. Г).

Бібліографічний опис містить основні характеристики джерела інформації:

Автор (автори). Назва видання: тип і призначення видання. Інформація про повторне видання (якщо є). Місто видання: видавництво, рік видання. Кількість сторінок.

Елементи бібліографічного опису розмежовуються за допомогою стандартних розділових знаків, таких як крапка (.), двокрапка (:), кома (,), коса риска (/) тощо. Використання довільних скорочень заборонено.

Назви газет, журналів, книг, збірників, монографій, з яких цитується тільки яка-небудь частина, записуються курсивом.

Наприклад:

Рожнів В. Вимовляйко: вчуса вимовляти звуки Л, Л'. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки. Харків: Ранок, 2021. 32 с.

Звекова В., Качуровська О. Особливості підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 8(42). С. 265–275. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-265-275](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-265-275) (дата звернення: 12.07.2024).

Якщо список використаних джерел містить роботи, написані різними мовами, то його структурують таким чином:

- спочатку за алфавітним порядком (А⇒Я) вказуються джерела кирилицею;
- потім за алфавітним порядком (А⇒Z) зазначаються джерела латиницею;
- після цього йдуть джерела, написані іншими мовами з особливою графікою (вірменською, арабською, ідиш, грузинською, японською та ін.).

Нумерація джерел має бути суцільною та послідовною.

Назву видання слід наводити так, як вона зазначена на його титульній сторінці. Якщо потрібно, її можна доповнити додатковими відомостями (*монографія, довідник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник тощо*) або зазначенням цільової аудиторії (*для школярів, студентів, фахівців*

ІРЦ тощо), а також відомостями про офіційний характер видання або переклад з іншої мови. Перед переліком цих відомостей ставиться двокрапка (:), і далі запис продовжується з малої літери. Інші додаткові відомості відокремлюються крапкою.

Відомості про авторство наводять у тому випадку, якщо книгу написано колективом із трьох і більше авторів. До них відносять також відомості про тих осіб, які брали участь у створенні праці (відповідальний редактор, укладач, перекладач тощо). Перед відомостями про авторство ставлять похилу лінію (/).

Наприклад:

Дидактичні основи навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку : метод. посіб. / уклад.: Л. О. Прядко, О. О. Фурман. Суми : РВВ СОППО, 2015. 115 с.

Список використаних джерел систематизують у такій послідовності:

- Закони України та інші нормативні акти;
- використані джерела за алфавітом;

Джерела, які згадуються тільки в додатках, подають в окремому переліку в кінці відповідного додатка.

7. Додатки та їх оформлення

Додатки оформлюють як завершальний елемент курсової роботи окремим розділом, розташовуючи їх на останніх сторінках після списку використаних джерел, у порядку покликань, зроблених у тексті роботи.

Посередині рядка над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТКИ». Кожен додаток повинен мати власний заголовок, який друкується угорі сторінки малими літерами (з першої великої), симетрично розташований відносно тексту сторінки.

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки. Для позначення податків не використовуються літери *Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь*.

Наприклад:

«Додаток А», «Додаток Б» та ін.

Рисунки, таблиці та формули, які містяться в додатках, нумеруються окремо в межах кожного додатка.

Наприклад: таблиця Д.1.3 (*таблиця 3 першого розділу додатка Д*), рис. Б.2 (*другий рисунок додатка Б*).

Кожен наступний додаток рекомендовано починати з нової сторінки.

Аркуші з текстом курсової роботи та додатками підшивають або брошурують таким чином, щоб забезпечити акуратний вигляд документа.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

Академічна доброчесність визначається як «сукупність моральних принципів і визначених законом правил, якими повинні керуватися студенти під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень студентів».

Посилання на джерела інформації при використанні ідей, розробок, тверджень або відомостей інших осіб, а також надання точної та достовірної інформації є обов'язковим під час написання курсової роботи.

З метою підвищення якості освітнього процесу рекомендується перевіряти курсові роботи на наявність академічного плагіату (див. Дод. Д).

Така перевірка здійснюється за два тижні до дати захисту курсової роботи.

До порушень академічної доброчесності відносять:

1. *Академічний плагіат* – публікація (повна чи часткова) наукових результатів інших осіб як власних або відтворення текстів (творів мистецтва) інших авторів без вказівки на авторство.
2. *Самоплагіат* – публікація (повна чи часткова) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових досягнень.
3. *Фабрикація* – вигадкування даних, фактів чи інформації, що не є результатом наукового дослідження.
4. *Фальсифікація* – свідоме змінювання або модифікація вже наявних даних щодо освітнього процесу чи наукових досліджень.
5. *Списування* – використання зовнішніх джерел інформації, не дозволених для використання, особливо під час оцінювання результатів навчання.
6. *Обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (творчої, академічної) діяльності чи організації освітнього процесу. Форми обману: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.
7. *Хабарництво* – надання (отримання) або пропозиція надання (отримання) учасником освітнього процесу матеріальних чи нематеріальних благ з метою отримання неправомірної переваги.
8. *Необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення чи заниження оцінок результатів навчання здобувачів освіти.
9. *Надання допомоги під час оцінювання* – надання допомоги здобувачам освіти під час оцінювання їх результатів навчання або створення перешкод, які не передбачені умовами оцінювання.

10. *Вплив на педагогічного (науково-педагогічного) працівника – прохання, вказівка, погроза, примушування чи умовляння з метою досягнення необ'єктивного оцінювання результатів навчання студента.*

Невиконання вимог академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність для студентів, що може проявлятися у необхідності повторного складання оцінювання відповідного освітнього компонента навчальної програми, відрахуванні зі закладу освіти, позбавленні стипендії або інших пільг, наданих закладом освіти.

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Здобувач вищої освіти у строки визначені кафедрою (за 2 тижні) подає на кафедру курсову роботу. Графіки захистів курсових робіт затверджує декан факультету.

Курсова робота повинна відповідати вимогам до такого типу робіт, її тема повинна бути затверджена на засіданні кафедри, робота повинна містити високий відсоток оригінальності (не менше 70%), отримати позитивний відгук наукового керівника.

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника відповідають встановленим вимогам і заслуговують на позитивну оцінку, рекомендуються до захисту. Ті роботи, які, за попередньою оцінкою керівника, не відповідають критеріям позитивного оцінювання, наприклад, *у змісті роботи виявлено принципові недоліки (у висновках, обґрунтуваннях), робота містить високий відсоток плагіату або не відповідає вимогам до такого виду робіт*, не допускаються до захисту. Такі роботи повертаються студенту для подальшого доопрацювання.

У разі виявлення у курсовій роботі академічного плагіату, відповідальний за перевірку на плагіат на кафедрі складає експертний висновок і подає його разом зі звітом на засідання кафедри. Кафедра ухвалює остаточне рішення, яке може передбачати: *допуск роботи до захисту, направлення її на доопрацювання, видачу нового завдання або ж відхилення роботи без права повторного розгляду.*

Несвоєчасне виконання курсової роботи – академічна заборгованість, що підлягає ліквідації у встановленому порядку.

Захист курсової роботи здобувачів вищої освіти складається з доповіді студента про зміст роботи з презентацією, відповідей здобувача на запитання, ухвали комісії про оцінку та її оголошення здобувачеві.

Тривалість доповіді – до 10 хвилин.

Доповідь повинна містити такі елементи: актуальність дослідження,

його мета, завдання, теоретичне та/або практичне значення роботи, методи дослідження, висвітлення результатів дослідження відповідно до завдань, їх обґрунтування, висновки/ висновки-рекомендації.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили курсову роботу через неявку або отримали на захисті незадовільну оцінку, мають право на повторне складання (повторний захист) у встановленому порядку.

В умовах карантину (військового стану) процедура прийому і захисту курсових робіт може проводитись у онлайн-режимі з використанням ІТ-технологій на платформі Google Meet.

Під час підготовки виступу студенту варто звернути увагу на такі аспекти:

- кілька разів попрактикуватися, читаючи текст доповіді вголос;
- чітко дотримуватися відведеного часу для виступу;
- забезпечити логічні та плавні переходи між частинами доповіді;
- виступати в помірному, комфортному для сприйняття темпі;
- чітко й зрозуміло вимовляти слова;
- контролювати свої жести, щоб вони були доречними й природними;
- підготувати необхідний ілюстративний матеріал (таблиці, діаграми, графіки);
- ознайомитися з технічними засобами, доступними в аудиторії, та навчитися ними користуватися.

Вимоги допрезентації

Мультимедійна презентація створюється за допомогою програми *Microsoft PowerPoint*.

Кількість слайдів – 7–10:

- перший слайд – назва курсової роботи, Прізвище та ім'я автора, відомості про наукового керівника: науковий ступінь, вчене звання, посада, Прізвище та ім'я;
- другий слайд – актуальність роботи;
- третій слайд – мета та завдання дослідження, об'єкт, предмет;
- четвертий слайд – методи та засоби розв'язання завдань;
- п'ятий слайд – теоретичне та/або практичне значення дослідження;
- шостий слайд – n ... слайди – результати дослідження;
- останній слайд – перспективи розвитку дослідження;
- відео (до 2 хвилин) (якщо необхідно).

Рекомендації щодо подання інформації на слайдах:

- розмір шрифту заголовків – не менше ніж 32 пт, основного тексту – не менше 22 пт;
- не більше 3 кольорів на слайді;
- не зловживайте на одному слайді різними способами виділення інформації (жирний шрифт, рамки, колір). Це розсіює увагу;
- заголовки повинні бути інформативними, речення – короткими, виклад

матеріалу – у вигляді тез;

– на одному слайді – одне ключове повідомлення;

– найважливіший момент повинен розміщуватися або в центрі слайда, або бути виділеним кольором/шрифтом;

– наповнюйте різні слайди різними видами інформації: слайд з текстом, слайд з рисунком, зі схемою, з діаграмою тощо.

Оцінювання курсової роботи

Результати захисту курсової роботи оцінює комісія із захисту курсових робіт.

Система оцінювання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича «передбачає накопичення балів під час теоретичного і практичного навчання та здійснюється за 100-бальною університетською шкалою, яка переводиться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і шкалу ЄКТС («А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F») за відповідною шкалою переводу»

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
A	90–100	Відмінно
B	80–89	Дуже добре
C	70–79	Добре
D	60–69	Задовільно
E	50–59	Достатньо
FX	35–49	(незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1–34	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Оцінка А «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо:

- студент виконав роботу самостійно, на високому науковому та теоретичному рівні, продемонструвавши глибокі знання та практичні навички, що підтверджують його готовність до професійної діяльності;
- оволодів методологією науково-дослідної роботи: збір, обробка, систематизація даних, критичний аналіз, осмислення та формулювання висновків;

- продемонстрував здатність критично оцінювати джерела і літературу, розкрив наукову новизну, сформулював власні пропозиції та практичні рекомендації;
- робота виконана відповідно до встановлених вимог, грамотно оформлена;
- під час захисту студент продемонстрував глибокі знання теми, впевнено відповідав на питання комісії;
- до захисту студент опублікував одну або більше наукових робіт.

Оцінка В/С «добре» (70-89 балів) ставиться, якщо:

- робота виконана самостійно на належному науковому рівні, відображає знання та практичні навички, але з незначними логічними порушеннями;
- студент оволодів методами наукової роботи, вміє збирати, систематизувати й аналізувати дані, хоча допускає деякі логічні чи послідовні недоліки у викладі;
- робота містить елементи новизни, але здобувач частково не впорався з аналізом літератури і джерел, однак пропонує свої рекомендації;
- оформлення роботи відповідає вимогам, проте містить деякі помилки;
- робота написана українською літературною мовою, допускаючи поодинокі граматичні помилки;
- на захисті студент продемонстрував достатні знання з теми і впевнено відповів на запитання комісії.

Оцінка D/E «задовільно» (50-69 балів) ставиться, якщо:

- студент опанував базові навички науково-дослідної роботи, проте у викладі наявні порушення логіки, недостатня систематизація матеріалу або поверхнєве опрацювання джерел;
- робота носить переважно компіляційний характер, відсутня наукова новизна або сформульовані рекомендації нечіткі чи взагалі відсутні;
- робота оформлена з численними порушеннями вимог до наукового апарату;
- у тексті присутня значна кількість мовних і стилістичних помилок, включаючи русизми;
- під час захисту студент продемонстрував лише поверхнєве знання матеріалу, не зміг відповісти на деякі запитання комісії.

Оцінка Fx/F «незадовільно» (до 1–49 балів) ставиться якщо:

- зміст роботи не відповідає затвердженому плану або не розкриває тему;
- окремі розділи не відображають сутності проблеми чи стану об'єкта дослідження;

- мета дослідження сформульована абстрактно і не відповідає темі;
- робота є компіляцією або має високий відсоток плагіату;
- відсутній детальний аналіз літератури та сучасних джерел;
- огляд публікацій оформлений як список без належного аналізу;
- висновки не відповідають поставленим завданням;
- відсутні посилання на джерела або неправильно оформлені;
- бібліографія оформлена з порушенням стандартів;
- використані таблиці, діаграми або інші матеріали запозичені з вторинних джерел;
- обсяг і оформлення роботи не відповідають встановленим вимогам.

Оцінку за курсову роботу формують на основі двох складових:

– оцінювання якості виконання курсової роботи науковим керівником (60 балів), яке включає аналіз змісту, дотримання вимог до оформлення та виконання роботи у встановлені терміни та ін. (табл. 3);

– оцінювання якості захисту роботи комісією із захисту курсових робіт (40 балів), що враховує ступінь володіння матеріалом, аргументованість висновків, здатність захищати власну позицію та надавати ґрунтовні відповіді на запитання та ін. (табл. 4)

Оцінка за курсову роботу фіксується на титульному аркуші та засвідчується підписом наукового керівника.

Якщо здобувач освіти не погоджується з оцінкою за захист курсової роботи, він може не пізніше 12 години наступного робочого дня подати апеляцію на ім'я ректора.

Критерії оцінювання курсової роботи відображено в табл. 3 та табл. 4.

Таблиця 3

Критерії оцінювання курсової роботи науковим керівником

Кількість балів	Критерій оцінювання
<i>Актуальність теми дослідження (5 балів)</i>	
5 балів	Тема дослідження є сучасною, відповідає актуальним викликам і потребам науки, суспільства або практичної діяльності. Тема добре обґрунтована у вступі, чітко вказані її значущість і перспективність для подальших досліджень. Обраний аспект дослідження висвітлює нові, мало досліджені аспекти проблеми або пропонує інноваційні підходи.
3–4 балів	Тема дослідження є актуальною, але менш значущою для сучасної науки або практичної діяльності Вступ містить обґрунтування актуальності, але недостатньо деталізовано її значення для досліджуваної проблеми.

Кількість балів	Критерій оцінювання
	Вибраний аспект частково повторює вже існуючі дослідження або є недостатньо інноваційним.
0–2 бали	Тема дослідження є застарілою, малоактуальною або нерелевантною до сучасних викликів і потреб. У вступі відсутнє або недостатнє обґрунтування актуальності теми. Обраний аспект дослідження не має практичного чи теоретичного значення або повністю повторює вже наявні роботи без нових підходів.
<i>Творчий підхід і самостійність у виконанні курсової роботи (5 балів)</i>	
5 балів	Робота демонструє високий рівень самостійності автора: студент самостійно провів дослідження, опрацював матеріали, зробив висновки та сформулював пропозиції. У роботі використовуються авторські ідеї, творчий підхід до вирішення проблеми, запропоновані оригінальні або нестандартні рішення. Висновки та пропозиції є результатом власного аналізу, дослідження або синтезу інформації.
3–4 балів	Робота демонструє середній рівень самостійності: студент самостійно виконав основну частину роботи, але частково використав шаблонні рішення або стандартні підходи. Творчий підхід присутній, але він обмежується використанням уже відомих методик або аналізом даних без розробки нових ідей. Висновки та пропозиції частково повторюють висновки інших дослідників або відомі в науковій літературі рішення.
0–2 бали	Робота не демонструє самостійності у виконанні: студент переважно використав готові матеріали, повторив уже відомі висновки без критичного аналізу або творчого осмислення. Відсутній творчий підхід, робота виконана за шаблоном або з мінімальними зусиллями. Висновки та пропозиції повністю запозичені з інших джерел, без власного аналізу чи ідей.
<i>Логічність і обґрунтованість структури курсової роботи (10 балів)</i>	
10 балів	Структура роботи чітко відповідає поставленій меті й завданням дослідження. Робота логічно поділена на розділи, які послідовно розкривають тему. Усі частини роботи гармонійно пов'язані між собою, кожен розділ логічно впливає з попереднього. У тексті відсутні логічні суперечності чи дублювання інформації.
7–9 балів	Структура роботи в цілому відповідає вимогам, але є незначні недоліки у логіці побудови або послідовності викладення матеріалу. Зв'язок між розділами частково недоопрацьований, є деякі повтори чи нелогічні переходи між частинами. Робота містить незначні недоліки у розподілі інформації між розділами
0–6 балів	Структура роботи не відповідає поставленим завданням, матеріал подано хаотично. У роботі відсутня чітка послідовність викладення інформації, зв'язок між розділами слабкий або відсутній. Частини роботи дублюють одна одну або не відповідають темі дослідження.
<i>Якість теоретичного аналізу (10 балів)</i>	
10 балів	Теоретична частина базується на актуальних джерелах і висвітлює ключові аспекти досліджуваної теми.

Кількість балів	Критерій оцінювання
	Проведено глибокий і всебічний аналіз літератури, зроблено порівняння точок зору різних авторів. Матеріал викладено чітко, послідовно, із відповідним рівнем наукового узагальнення та критичного осмислення.
7–9 балів	Теоретичний аналіз базується на достатній кількості джерел, але їх розгляд є поверхневим або не повністю відповідає темі дослідження. У тексті частково бракує критичного аналізу або глибини у викладенні матеріалу. Є деякі прогалини в розгляді ключових аспектів теми або недостатня кількість наукового узагальнення
0–6 балів	Теоретична частина написана поверхнево, без глибокого аналізу джерел або взагалі не містить достатньої кількості джерел. Виклад матеріалу не відповідає темі дослідження, є непослідовність і неточності. Відсутній критичний аналіз або спроба узагальнення наукових положень.
<i>Якість проведеного дослідження (10 балів)</i>	
10 балів	Дослідження проведено відповідно до поставленої мети й завдань роботи, результати є репрезентативними та обґрунтованими. Використано адекватні методи дослідження, описані з належною деталізацією. Результати аналізуються об'єктивно, виявлено зв'язки, залежності, зроблено ґрунтовні висновки.
7–9 балів	Дослідження проведено загалом коректно, але є деякі недоліки у виборі методів або їх описі. Результати дослідження аналізуються недостатньо детально, висновки зроблено без повного обґрунтування. Виявлено деякі суперечності між результатами та їх інтерпретацією.
0–6 балів	Дослідження не відповідає поставленій меті або завданням роботи. Методи дослідження обрано некоректно або вони взагалі не описані. Результати є нерепрезентативними, поверхневими або взагалі відсутні.
<i>Науковий стиль викладу (10 балів)</i>	
10 балів	Матеріал викладено чітко, грамотно та відповідно до норм наукового стилю. У тексті присутня термінологічна точність, відсутні грамати-чні, орфографічні чи стилістичні помилки. Використання мови та стилю відповідає академічним стандартам.
7–9 балів	Матеріал здебільшого викладено грамотно, але є незначні помилки в орфографії, граматиці або стилі. Науковий стиль викладу дотримано частково, інколи трапляються некоректні формулювання або термінологічна неточність
0–6 балів	Текст роботи містить значну кількість граматичних, орфографічних і стилістичних помилок. Науковий стиль викладу порушено, зустрічаються розмовні висловлювання або неточності у використанні термінів. Матеріал викладено нечітко, з порушенням академічних норм.
<i>Дотримання академічної доброчесності (5 балів)</i>	
5 балів	Робота виконана відповідно до принципів академічної доброчесності.

Кількість балів	Критерій оцінювання
	Текст роботи є унікальним, відсутні ознаки плагіату (результати перевірки на антиплагіат показують відповідність встановленим нормам, наприклад, понад 90% оригінальності). Усі джерела інформації коректно процитовані та оформлені згідно з вимогами. У роботі відсутні випадки перекручення фактів, фальсифікації даних або неправдивих тверджень. Результати дослідження та висновки є власною інтелектуальною працею студента.
3–4 балів	Робота здебільшого відповідає принципам академічної доброчесності, однак є дрібні недоліки, які не впливають на її загальну якість. Унікальність тексту перебуває в межах 75–89% за результатами перевірки на антиплагіат. Допущено окремі порушення в оформленні цитувань (наприклад, неповне посилання на джерело або некоректна форма оформлення). Виявлено невеликі випадки надмірного перефразування або використання запозичень без належних посилань, але без суттєвих ознак плагіату.
0–4 бали	Робота містить серйозні порушення принципів академічної доброчесності. Рівень унікальності роботи нижчий за 75% (виявлено значну кількість запозичень без посилань). У тексті наявні випадки плагіату, включаючи копіювання цілих розділів або використання чужих ідей без зазначення джерел. Виявлено факт фальсифікації або вигадкування даних дослідження. Робота може бути написана іншою особою або містити матеріали, що суперечать нормам академічної етики.
<i>Дотримання вимог до оформлення роботи та термінів її виконання (5 балів)</i>	
5 балів	Робота повністю відповідає вимогам до структури та оформлення (титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки). Дотримано стандартів оформлення тексту (шрифт, міжрядковий інтервал, поля, нумерація сторінок, заголовки тощо). Усі розділи роботи оформлені однаково і відповідають затвердженим методичним рекомендаціям. Робота виконана та подана в зазначений термін без жодних затримок.
3–4 балів	Робота в цілому відповідає основним вимогам до структури та оформлення, але є незначні недоліки (наприклад, не всі заголовки оформлено правильно або відсутній один із додатків). Текст має кілька дрібних порушень стандартів оформлення (наприклад, невідповідність шрифту або міжрядкового інтервалу). Робота подана із незначним порушенням термінів (до 3 днів).
0–2 бали	Робота має серйозні порушення у структурі (відсутні окремі обов'язкові розділи). Значні відхилення від стандартів оформлення тексту (неправильний шрифт, нумерація сторінок відсутня, хаотичне оформлення заголовків тощо). Робота подана із суттєвим порушенням термінів (понад 3 дні) або не подана до захисту у визначений час.
<i>Кількість і якість використаних джерел і їх оформлення (5 балів)</i>	

Кількість балів	Критерій оцінювання
5 балів	Використано достатню кількість джерел (не менше 30), які є актуальними, науково обґрунтованими, сучасними, різноманітними (монографії, статті, навчальні посібники, електронні джерела). Джерела відповідають темі дослідження і повністю розкривають її. Оформлення списку використаних джерел повністю відповідає вимогам стандартів (наприклад, ДСТУ 8302:2015).
3–4 балів	Використано менше рекомендованої кількості джерел (15–20), деякі з них є застарілими або недостатньо науковими. Не всі джерела відповідають темі дослідження. Оформлення списку джерел має незначні помилки, але загалом відповідає стандарту.
0–2 бали	Використано дуже мало джерел (до 15), або більшість із них застарілі, неперевірені або не мають наукової цінності. Джерела переважно не стосуються теми дослідження або використовуються формально, без змістовного аналізу. Список джерел оформлено з грубими порушеннями або зовсім не оформлено за стандартами.

Таблиця 4

Критерії оцінювання захисту курсової роботи

Кількість балів	Критерій оцінювання
<i>Ступінь володіння матеріалом (20 балів)</i>	
20 балів	Здобувач демонструє глибоке знання матеріалу, володіє основними поняттями та концепціями теми. Впевнено та правильно відповідає на питання, наводить конкретні приклади та обґрунтування. Чітко розуміє мету, завдання та методи проведеного дослідження.
15–19 балів	Студент володіє основними аспектами теми, але допускає окремі неточності або невпевненість у відповідях. Відповіді на питання частково поверхневі або неповні, але здебільшого коректні. Є певні труднощі в поясненні окремих методів чи деталей дослідження.
0–14 балів	Студент недостатньо обізнаний у темі, не може пояснити основні поняття або методи дослідження. Відповіді на питання нечіткі, із суттєвими помилками або суперечностями. Матеріал знає поверхнево, без належного розуміння.
<i>Аргументованість висновків і пропозицій (20 балів)</i>	
20 балів	Висновки повністю відповідають меті й завданням дослідження, викладені чітко, логічно та структуровано. Пропозиції мають наукове обґрунтування та практичну цінність. Висновки підкріплені конкретними доказами, даними та теоретичним обґрунтуванням.
15–19 балів	Висновки в цілому коректні, проте є певні прогалини у їх обґрунтуванні або практичних рекомендаціях. Пропозиції сформульовано не повністю чітко, вони не завжди мають достатнє підтвердження.

Кількість балів	Критерій оцінювання
	Деякі аспекти висновків є недостатньо розкритими.
0–14 балів	Висновки не відповідають цілям дослідження або не є достатньо аргументованими. Пропозиції відсутні або не мають зв'язку з проведеним дослідженням. Матеріал викладено поверхнево, з помилками або без наукового обґрунтування.
<i>Якість презентації роботи (15 балів)</i>	
15 балів	Презентація добре структурована, чітко відображає основні аспекти роботи. Використані наочні матеріали (слайди, графіки, таблиці) якісно підготовлені та відповідають темі. Візуальні матеріали сприяють кращому сприйняттю інформації, оформлені відповідно до стандартів.
10–14 балів	Презентація відображає основний зміст роботи, але є деякі недоліки у структурі чи оформленні. Наочні матеріали використовуються, але не всі вони відповідають темі або є недостатньо якісними. Оформлення слайдів містить незначні помилки або недоліки у дизайні.
0–9 балів	Презентація непідготовлена або нерелевантна Презентація погано структурована, містить значні помилки у змісті або оформленні. Наочні матеріали відсутні або недостатньо відображають зміст роботи. Візуальна частина презентації ускладнює сприйняття матеріалу.
<i>Чіткість і логічність виступу (15 балів)</i>	
15 балів	Виступ чіткий, логічний і послідовний, матеріал подано у зрозумілій і доступній формі. Використовується наукова термінологія, мова грамотна й стилістично коректна. Виступаючий вільно тримається перед аудиторією.
10–14 балів	Виступ здебільшого логічний і чіткий, але є незначні труднощі з формулюванням думок чи використанням термінології. Мова здебільшого грамотна, проте трапляються окремі стилістичні помилки. Виступаючий інколи виглядає невпевнено, але загалом справляється з подачею матеріалу.
0–9 балів	Виступ нелогічний, з частими порушеннями послідовності викладу. Мова містить значні граматичні та стилістичні помилки, термінологія використовується некоректно. Студент виглядає невпевнено, не може чітко висловити свої думки.
<i>Дотримання норм часу (5 балів)</i>	
5 балів	Виступ повністю відповідає встановленому регламенту. Час розподілено оптимально для висвітлення основних аспектів роботи.
3–4 балів	Виступ незначно перевищує або не використовує повністю відведений час. Деякі аспекти роботи розкрито поверхнево через порушення розподілу часу.
0–2 бали	Виступ значно виходить за межі відведеного часу або значно скорочений. Основний матеріал подано уривчасто або не встигли розкрити всі аспекти роботи.

Кількість балів	Критерій оцінювання
<i>Відповіді на запитання членів комісії (20 балів)</i>	
20 балів	Студент дає чіткі, обґрунтовані відповіді на всі поставлені запитання. Відповіді демонструють глибокі знання матеріалу, впевненість та здатність аналізувати.
15–19 балів	Відповіді на більшість запитань є правильними та обґрунтованими, але інколи бракує глибини або чіткості. Деякі відповіді викликають незначні труднощі, але загальне враження позитивне.
0–14 балів	Студент не може дати чіткі або правильні відповіді на більшість запитань. У відповідях є значні помилки або суперечності, демонструється слабе знання матеріалу.

Отримана оцінка за результатами захисту курсової роботи виставляється керівником до індивідуального плану студента та у відомість обліку успішності.

Підсумки виконання курсових робіт регулярно аналізують на засіданнях відповідних кафедр, а за необхідності – на засіданнях науково-методичних чи вчених рад факультетів.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом трьох років. Після закінчення цього терміну вони списуються відповідно до встановленого порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Про вищу освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38.
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : станом на 1 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 - Text>
3. Закон України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р., зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Tex>
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
5. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). Київ : МІНЕКОНОМПРОЗВИТКУ УКРАЇНИ. 2014. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html? id_doc=60550
6. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 01.07.2016. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. С.8–20. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZklYZ3QzeEU/view?resourcekey=0-x51fNY74izbW1aYVTCrWdw>
7. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Київ: ДП УкрНДНЦ, 2016. 31 с. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_2015.pdf
8. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650. URL: https://www.google.com/url?q=https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18%23Text&sa=D&source=docs&ust=1724664379638597&usg=AOvVaw2CAkLSofATrBPAp1of_WAQ
9. *Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polozhennia-pro-osvitnii-protses.pdf>
10. *Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича*. URL: https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
11. *Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича*. URL: https://www.chnu.edu.ua/media/fdud03_f4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf
12. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. Підкомісія 303 «Академічна доброчесність» Науково-методичної комісії з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/>

[uploads/Recomm s-of-2016.pdf](#)

13. Академічна доброчесність: проблеми реалізації та відповідальність. *Wiki LegalAid*: довідково-інформаційна платформа правових консультацій. URL: <http://surl.li/bzmxv>

14. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/akadem_dobr

15. Академічна доброчесність. Сайт кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobro chesnist/>

Додаткова література:

1. Галян О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.

2. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Г. Гурянова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій; за заг. ред. Т. О. Маринич. Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с.

3. Дослідницька робота здобувачів вищої освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 “Спеціальна освіта” / Укл. І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Г. М. Косарева, О. І. Косарева, Т. О. Павлюк, Н. М. Руденко, О. І. Степанова, Н. Ф. Федорова, О. В. Войтович, О. І. Юрчук; За заг. ред. І. М. Дичківської, О. А. Козлюк. Рівне: РДГУ, 2019. 112 с.

4. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с

5. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с. С. 472. URL: <http://surl.li/fpphzw>

Шліхта Н., Шліхта І. Методичні рекомендації та програма курсу «Основи академічного письма». URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy-akademichno-go-pysmametodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>

2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres>

3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslugy.html
9. Academic Plagiarism. URL: <https://academicplagiarism.com/>
10. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
11. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
12. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
13. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
14. Закон України «Про інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
15. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
16. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazh_lyvo/akademichna-dobrochesnist/
17. Академічна доброчесність. Сайт кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>
18. Колтунович Т.А. Основи наукових досліджень : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1178>
19. Онлайн-калькулятори: t-критерій Стюдента. Дисперсійний аналіз ANOVA (однофакторний). Коефіцієнт кореляції Пірсона (r-Пірсона). Коефіцієнт рангової кореляції Спірмена (r-Спірмена). Критерій Краскела-Уолліса (H-критерій). U-критерій Манна-Уїтні. Метод ϕ («кутове перетворення Фішера»). URL: <https://www.eztests.xyz/>
20. «Наука та метрика» – перший журнал з наукометрії. Nim Media. URL: <https://nim.media/>

ДОДАТКИ

Додаток А

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ЛОГОПЕДІЇ

1. Психолого-педагогічна характеристика дітей з дислалією (дислексією, заїканням, дисграфією, ...).
2. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовлення в умовах інклюзивно-ресурсного центру.
3. Розвиток пізнавальних інтересів учнів 1 класу з тяжкими порушеннями мовлення на уроках математики.
4. Розвиток пізнавальних процесів у дітей із ЗНМ засобами арт-терапії.
5. Самооцінка і її розвиток у дітей дошкільного віку з порушеннями мови.
6. Формування експресивного мовлення у дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру.
7. Формування експресивного мовлення у дітей з РАС дошкільного віку засобами логоритміки.
8. Формування емпатії у дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня засобами психотренінгу.
9. Формування комунікативного компоненту мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвиненням мовлення засобом комунікативно-розвивального середовища.
10. Формування монологічного мовлення у дітей з тяжкими порушеннями мовлення (на основі переказу.)
11. Формування мотивації до навчання на логопедичних заняттях у дошкільнят з порушенням мовлення.
12. Формування світогляду дитини з порушеннями мовлення в умовах інклюзивної групи.
13. Формування усного мовлення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.
14. Використання гри у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення.
15. Використання загальнодидактичних принципів освіти у роботі з дітьми з порушеннями мовлення.
16. Використання ІКТ у роботі з дітьми з порушеннями мовлення.
17. Використання інноваційних технологій у роботі з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.
18. Історичний розвиток спеціальної освіти дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в Україні.
19. Комплексне психолого-педагогічне вивчення дітей у діяльності інклюзивно-ресурсного центру.
20. Методологічні основи спеціальної освіти дітей з порушеннями

мовлення.

21. Особливості використання наочних методів у роботі з дітьми дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку.

22. Особливості використання наочних методів у роботі з дітьми шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку.

23. Особливості використання практичних методів у роботі з дітьми молодшого шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку.

24. Особливості використання словесних методів у роботі з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.

25. Особливості організації виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в умовах закладу дошкільної освіти.

26. Особливості організації дистанційної форми навчання дітей з порушеннями мовлення.

27. Особливості організації інклюзивної форми освіти дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

28. Особливості роботи з батьками дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

29. Особливості сімейного виховання дітей з порушеннями мовлення.

30. Порівняльна характеристика системи освіти дітей з порушеннями мовлення в Україні та країнах ЄС (країна за вибором студента).

31. Система логопедичної допомоги у Республіці Польща.

32. Теоретичні та методичні засади формування ігрової діяльності дошкільників із порушеннями мовлення.

33. Теоретичні та методичні засади формування навчальної діяльності дошкільників із порушеннями мовлення.

34. Форми навчання дітей дошкільного віку дітей з порушеннями мовлення.

35. Форми навчання дітей з шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку.

36. Характеристика використання психолого-педагогічних принципів у роботі з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.

37. Характеристика спеціальної освіти дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку у США.

38. Характеристика сучасної системи освіти дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

39. Особливості адаптації дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення до навчання в школі.

40. Особливості мовленнєвого розвитку у дітей з порушеннями інтелекту.

41. Психолого-педагогічна характеристика дітей з дислалією (дислексією, заїканням, дисграфією, ...).

42. Особливості розвитку мовлення гіперактивних дітей з мовленнєвими порушеннями в умовах інклюзивної групи.

43. Особливості розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.

44. Особливості сімейного виховання дітей з порушенням мовленнєвого розвитку.
45. Особливості тривожності та страхів у дітей старшого дошкільного віку з дислалією.
46. Попередження порушень мовлення у дітей дошкільного віку.
47. Психологічна готовність батьків до участі у психолого-педагогічному супроводі дітей з мовленнєвими вадами.
48. Психологічні механізми та корекція мовлення дітей при заїканні.
49. Корекція мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку засобами арт-терапії.
50. Розвиток зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення в процесі ігрової діяльності.
51. Формування мовленнєвої готовності старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення до навчання в школі.
52. Особливості логопедичної роботи з розвитку комунікативної сфери у дітей з ЗНМ.
53. Особливості корекції заїкання у дітей дошкільного віку засобами сюжетно-рольової гри.
54. Інноваційні технології корекції заїкання в дітей дошкільного віку
55. Методика розвитку зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку з вадами мовлення.
56. Особливості розвитку словникового запасу у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.
57. Використання монтесорієвських сенсорних вправ для розвитку і корекції мовлення у дітей дошкільного віку.
58. Особливості використання казкотерапії у процесі психолого-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку із заїканням.
59. Досвід роботи асистента вчителя в зарубіжних країнах
60. Інноваційні технології у роботі з дітьми з порушенням мови
61. Робота логопеда з батьками у сучасних умовах
62. Комунікативна компетентність майбутнього логопеда
63. Система професійних знань та умінь вчителя-логопеда
64. Професійна компетентність логопеда
65. Логопедичний супровід сім'ї
66. Організація та зміст логопедичної роботи з дітьми старшого дошкільного віку із порушеннями мовлення
67. Діагностична компетентність логопедів
68. Фонологічна компетентність дошкільника
69. Роль сім'ї у підтримці розвитку дітей з порушеннями слуху: специфіка і методи впливу.
70. Логопедичні програми для роботи з особами з ПМР
71. Форми організації освітньо-корекційної (виховної) роботи.
72. Засоби для забезпечення логопедичного процесу
73. Стратегії логопедичного впливу
74. Роль спеціального педагога у формуванні комунікативних навичок у

дітей з особливими освітніми потребами.

75. Використання інтерактивних технологій у процесі логопедичної роботи з дітьми з розладами мовлення.

76. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями слуху.

77. Вплив нейропсихологічних чинників на формування мовлення у дітей із затримкою психічного розвитку.

78. Роль сімейного середовища у формуванні мовленнєвої компетенції дитини.

79. Співвідношення мовлення і мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.

80. Фонологічні порушення у дітей дошкільного віку: причини та наслідки.

81. Соціально-психологічні аспекти мовленнєвої адаптації дітей з порушеннями мовлення.

82. Особливості розвитку мовлення у дітей з розладами аутистичного спектра.

83. Психофізіологічні аспекти мовленнєвих порушень у дітей із ДЦП.

84. Етіологія та патогенез дизартрії у дітей раннього віку.

85. Лексико-семантичні порушення у дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

86. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності у дітей з алалією.

87. Взаємозв'язок між моторною координацією та мовленнєвим розвитком у дітей.

88. Соціокультурні фактори, що впливають на формування мовленнєвих навичок.

89. Роль ранньої діагностики у виявленні порушень мовлення.

90. Емоційно-вольовий розвиток дітей із заїканням.

91. Особливості мовленнєвих порушень у двомовних дітей.

92. Генетичні фактори у розвитку мовленнєвих порушень.

93. Особливості когнітивного розвитку у дітей із сенсорними алаліями.

94. Психологічні аспекти формування комунікативних навичок у дітей з мовленнєвими порушеннями.

95. Порушення мовленнєвого апарату як наслідок органічних уражень мозку.

96. Вплив вітражного слуху на розвиток мовленнєвої компетенції у дітей.

97. Роль артикуляційної моторики в розвитку мовлення дітей з дизартрією.

98. Соціальна адаптація дітей із порушеннями мовлення в освітньому середовищі.

99. Психологічні особливості дітей із різними формами мовленнєвих порушень.

100. Взаємозв'язок мовленнєвих і когнітивних процесів у дітей із системними порушеннями мовлення.

101. Огляд терапевтичних методів для поліпшення соціальних навичок у

підлітків з аутизмом.

102. Гра як засіб розвитку комунікативних навичок дітей з розладом аутистичного спектру.

103. Формування експресивного мовлення у дітей з алалією.

104. Порівняльний аналіз становлення логопедичної допомоги в Україні та країнах Європи.

105. Моделі реалізації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах країн Європи

106. Інклюзивне навчання як проєкція розвитку соціально-правового суспільства

107. Організація корекційно-розвивальної роботи у групах для дітей із ФФНМ

108. Концептуальні підходи до організації ігор-занять в умовах логопедичної групи для дітей із ФФНМ

109. Особливості використання наочності та мовленнєвого матеріалу у групі для дітей п'ятого року життя із ФФНМ

110. Логопедична лялька – важлива складова ігор-занять при корекційно-розвивальній роботі в закладі освіти

111. Формування передумов оволодіння фонетико-фонематичною складовою мовлення під час логопедичних ігор-занять у середній групі для дітей із ФФНМ

112. Ігри з кольором як засіб корекції ФФНМ у дітей п'ятого року життя

113. Вплив репродуктивних та продуктивних методів навчання на розвиток мовлення дітей

114. Формування мовлення у процесі онтогенетичного розвитку дитини

115. Вплив дидактичних ігор на корекцію мовлення дітей

116. Інноваційні технології в корекційно-розвивальній роботі з дітьми

117. Використання музично-логопедичних вправи при корекції дислалії

118. Розвиток фонематичних процесів у учнів початкової школи з дислалією

119. Активізація корекційної роботи з розвитку психо-мовленнєвої та моторної сфери у дітей з дизартричними розладами

120. Логопедичний супровід сім'ї дитини з дизартричними розладами

121. Особливості корекційної роботи при мінімальних дизартричних розладах у дітей

122. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку із дизартрією

123. Організація логопедичної роботи в умовах інклюзивної освіти

124. Наступність в корекційній роботі між закладом дошкільної та школою.

125. Організація логопедичної роботи в закладах дошкільної освіти.

126. Ігри в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку.

127. Традиційні та інноваційні методи формування та розвитку усного мовлення дітей із ЗНМ.

128. Гра як засіб формування та розвитку звукового сприймання у дітей

старшої групи із ФФНМ.

129. Ігри з водою та використання акватерапії в логопедії.
130. Логопедична ритміка, як засіб корекції порушень мовлення у дітей.
131. Автоматизація звуків мовлення засобами ейдетики у дітей з ФФНМ.
132. Розвиток творчих здібностей у дошкільників із порушенням мовлення.
133. Використання скоромовок у логопедичній роботі з дошкільниками.
134. Використання LEGO-технологій у корекційній роботі з дітьми із вадами мовлення.
135. Особливості корекції порушень темпу мовлення у дітей із заїканням.
136. Психолого-педагогічна характеристика дітей з загальним недорозвитком мовлення.
137. Формування лексичної складової мовлення у дітей із загальним недорозвиненням мовлення III рівня.
138. Формування морфологічних умінь у дітей із загальним недорозвиненням мовлення III рівня.
139. Застосування засобів ейдетики у процесі формування структури речення у дітей із загальним недорозвиненням мовлення III рівня.
140. Використання цифрових технологій у роботі логопеда
141. Інноваційні технології у практичній роботі логопеда
142. Використання логопедом інноваційних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку
143. Хмарні технології як засіб взаємодія педагога-логопеда з батьками дітей
144. Здоров'язберігаючі технології в роботі вчителя-логопеда
145. Ігрові технології у роботі вчителя-логопеда
146. STEAM-технології у роботі вчителя-логопеда
147. Використання інформаційних комп'ютерних технологій у корекційній роботі логопеда
148. Інформаційно-технологічна компетентність логопедів
149. Інноваційні технології мовленнєвого розвитку дітей з ЗНМ в роботі логопеда
150. Комп'ютерні логопедичні програми
151. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі
152. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дошкільниками із загальним недорозвиненням мовленні
153. Сучасні інноваційні технології в логопедичній роботі
154. Логопедична лялька в логопедчній практиці.
155. ІКТ в спеціальній освіті
156. Арт-терапія в логопедичній практиці
157. Нейроігри у роботі з дітьми з порушеннями мовлення
158. Корекційно-розвивального освітнього середовища
159. Академічна доброчесність логопеда

160. Нормативно-правове забезпечення логопедичного процесу організації логопедичного процесу в ЗО
161. Організація освітнього середовища вдома
162. Цифрові освітні платформи в логопедичній роботі
163. Логопедичний інструментарій для логопедичного впливу
164. Форми організації логопедичної роботи
165. Професійне мовлення вчителя-логопеда.
166. Корекція просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку з ринолалією засобом дидактичних вправ.
167. Психолого-педагогічні умови корекції й профілактики порушень темпо-ритмічної сторони мовлення в дітей молодшого шкільного віку.
168. Розвиток фонематичних уявлень у дітей 5-го року життя засобом дидактичних ігор.
169. Педагогічні умови використання альтернативної та додаткової комунікації у роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення.
170. Розвиток монологічного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення засобом мнемотехніки.
171. Розвиток лексичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення II-III рівня засобом коректурних таблиць.
172. Психолого-педагогічні умови подолання заїкання у дітей-підлітків.
173. Педагогічні умови залучення батьків до подолання порушень звуковимови у дітей дошкільного віку.
174. Формування складової структури слова у дітей з моторною алалією засобом дидактичної гри.
175. Розвиток дрібної та артикуляційної моторики у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення засобом нейропластики.
176. Психолого-педагогічні умови відновлення мовлення в осіб афазією.
177. Логопедична допомога в системі освіти України: теоретичний аспект
178. Роль вчителя-логопеда у забезпеченні психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП
179. Особливості мовленнєвої підготовки дітей із ЗНМ до шкільного навчання
180. Словесні дидактичні ігри як засіб автоматизації правильної звуковимови у дітей дошкільного віку з дислалією
181. Особливості роботи з дітьми молодшого шкільного віку із заїканням
182. Підготовка фахівців для роботи в закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням
183. Організація ігрової діяльності розумово відсталих дітей
184. Словникова робота як складова мовленнєвого розвитку дитини з тяжкими порушеннями мовлення
185. Особливості оволодіння дітьми з тяжкими порушеннями мовлення синтаксичною будовою мовлення
186. Організація логопедичного супроводу дітей з ООП у закладі загальної середньої освіти (у закладі дошкільної освіти)
187. Особливості навчання учнів початкових класів з дисграфією

188. Робота вчителя-логопеда в команді фахівців інклюзивно-ресурсного центру.
189. Розвиток логопедії в Україні: історичний аспект.
190. Гігієна голосу та пропедевтика дистонії у дітей.
191. Дислексія у дітей молодшого шкільного віку та її корекція.
192. Особливості колекційної роботи у дітей дошкільного віку з ФФН.
193. Роль сенсорного виховання при корекції дизартрії.
194. Профілактика порушення письма і читання у дошкільників з порушеннями мовлення.
195. Особливості ігрової діяльності дошкільників із ЗНМ.
196. Особливості використання комп'ютерних технологій в логопедичній роботі.
197. Методика формування письма у дітей із загальним недорозвитком мовлення.
198. Методика формування читання у дітей із загальним недорозвитком мовлення.
199. Особливості корекції порушення мовлення засобами арт-терапії.
200. Корекція мовлення у дітей з ФФНМ засобами шумотерапії.
201. Затримка мовного розвитку як результат педагогічної занедбаності старших дошкільників.
202. Розвиток творчості у дітей дошкільного віку із ЗНМ.
203. Казка як засіб розвитку мовлення у дітей із ЗНМ.
204. Методика розвитку мовленнєвого дихання у дітей дошкільного віку з дислалією.
205. Корекційна робота з подолання мовленнєвих порушень у дітей в умовах реабілітаційного центру.
206. Особливості формування активного словника у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення I рівня.
207. Розвиток активного словника у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення II рівня.
208. Використання наочних матеріалів у подоланні оптичної дисграфії у дітей молодшого шкільного віку.
209. Казка як інструмент розвитку навичок переказу у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.
210. Розвиток «чуття мови» у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня.
211. Методика стимуляції мовленнєвої активності у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня.
212. Ігрові прийоми для розвитку артикуляційної моторики у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.
213. Організація корекційно-розвивальної ігрової діяльності у дітей з інтелектуальними порушеннями.
214. Розвиток мовленнєвого дихання у дітей дошкільного віку із заїканням засобами логоритміки.

215. Застосування дидактичних ігор у логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення І рівня.

216. Роль наочності у процесі психолого-педагогічного обстеження дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку.

217. Методика розвитку мовленнєвого дихання у дітей дошкільного віку із дизартрією.

218. Логоритмічні вправи як засіб корекції мовленнєво-рухових порушень у заїкуватих дітей.

219. Формування побутової лексики у дітей з алалією засобами дидактичної гри.

220. Логопедична робота з розвитку мовлення у дітей з розладами аутистичного спектру.

221. Розвиток дрібної моторики у дітей з мовленнєвими порушеннями за допомогою конструктивних ігор.

222. Співпраця батьків і педагогів у процесі адаптації дітей з особливими освітніми потребами до навчання.

223. Казкотерапія у роботі з дошкільниками із загальним недорозвиненням мовлення.

224. Логоритміка як засіб розвитку мовлення у дошкільників з мовленнєвими порушеннями.

225. Ефективність використання альтернативних засобів комунікації для дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.

226. Мнемотехніка як засіб підвищення мовленнєвої активності у дітей з особливими освітніми потребами.

227. Дидактичні ігри в роботі логопеда з дітьми з особливими освітніми потребами.

228. Методика формування фразового мовлення у дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.

229. Особливості логопедичної роботи з дітьми із затримкою мовленнєвого розвитку в інклюзивних групах.

230. Особливості мовленнєвого розвитку у дітей з множинними порушеннями.

Перелік тем курсових робіт зі спеціальної педагогіки та логопедії розміщено на сайті кафедри (URL: <http://surl.li/ziwwyn>).

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ
ТИТУЛЬНОГО АРКУША КУРСОВОЇ РОБОТИ**

2 см

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Гарнітура TNR
Міжрядковий
інтервал – 1
Абзацний відступ –
відсутній
Кегль – 14, крім
назви роботи.
Назва роботи –
кегль 22

1–1,5 см

Су-Джок терапія у роботі логопеда

**Курсова робота
зі спеціальної педагогіки та логопедії**

2,5–3 см

Виконала:
студентка 3 курсу, 302 групи
спеціальності 016 «Спеціальна освіта»
Артимович Оксани Василівни

Керівник:
доцент, кандидат педагогічних наук
Комісарик Марія Іванівна

Національна шкала _____

Кількість балів:___ Оцінка: ECTS _____

_____ **Комісарик М.І.**

Чернівці – 2024

2 см

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН КУРСОВОЇ РОБОТИ**ЗМІСТ**

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ	8
1.1. Назва підрозділу	8
1.2. Назва підрозділу	12
1.3. Назва підрозділу	
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	
2.1. Назва підрозділу	
2.2. Назва підрозділу	
2.3. Назва підрозділу	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВНД	вища нервова діяльність
Діти з ООП	діти з особливими освітніми потребами
ЗВО	заклад вищої освіти
ЗДО	заклад дошкільної освіти
ЦНС	центральна нервова система

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один, два, три автори	Ковшар О. В. Формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями засобом дидактичних ігор : навчально-методичний. Кривий Ріг : КДПУ, 2022. 62 с. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. Київ: «Каравела», 2017. 326 с. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія : навч. посіб. / за ред. М. К. Шеремет. Київ : Знання, 2010. 293 с Oxenden C., Latham-Koenig Ch., Brennan B. New English File. <i>Intermediate Teacher's Book</i> . New York : Oxford University, 2018. 216 p.
Чотири та більше авторів	Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. В. Базима та ін. ; ред.: І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. Київ : ДІА, 2009. 148 с.
Електронна книга	Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. Київ: Каравела, 2017. 316 с. URL: http://surl.li/ygrvfa (дата звернення: 15.06.2024).
Автор(и) та редактор(и) / упорядники / перекладачі / без автора	
За редакцією	Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Мар-ценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. Корекційна педагогіка : навчальний посібник / уклад.: М. Олійник та ін. Чернівці : [б.в.], 2021. 196 с. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях: навч. посіб. / за заг. Ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.
Складові частини джерел	
Частина книги	Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197. Козинець О. В., Синьов В. М. Краєвський Рудольф Генріхович. <i>Українська спеціальна педагогіка в персоналіях</i> : навч. посібник. / за заг. ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. С. 198–207.
Стаття одного, двох або трьох авторів з періодичного видання/журналу	Кузенко О., Олійник М., Перепелюк І. Упровадження здоров'язбережувальних технологій як чинник ефективного функціонування інклюзивного освітнього простору. <i>Освітні обрії</i> . 2022. № 1(54). С. 81–84. DOI: https://doi.org/10.15330/obrii.54.1.81-84 (дата звернення: 12.07.2024). Швець М. Інклюзивна освіта – навчання без бар'єрів. <i>Управління освітою</i> . 2016. № 1. С. 21–25. Черніченко Л. А. Модель підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти. <i>Збірник наукових праць</i>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<i>Уманського державного педагогічного університету. Умань, 2020. Вип. 1 (5). С. 186–174.</i>
Стаття з газети	Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 01 листоп. С. 5. Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. <i>Голос України</i> . 2018. 20 лип. С. 10.
Матеріали конференцій	Колтунович Т. Психолого-педагогічні умови навчання дітей з розладами дефіциту уваги та гіперактивністю. <i>Професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (вітчизняний та зарубіжний досвід): збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції</i> (м. Чернівці, 29 квітня 2024 р.). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 55-60. URL: http://surl.li/dattxy (дата звернення: 16.07.2024). Козинець О. В. Коротко про заїкання батькам, вчителям та дітям. <i>Психологія та педагогіка: актуальні питання : збірник тез міжнародної науково-практичної конференції</i> (м. Харків, 10-11 квітня 2020 р.). Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. С. 172-176.
Автореферати та дисертації	
Автореферати	Микитейчук Х. І. Підготовка дитини до школи в системі дошкільної освіти Республіки Польща : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Львів, 2020. 20 с.
Дисертації	Черніченко Л. А. Підготовка майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти : дис. ... д-ра філософії в галузі освітні/педагогічні науки : 011. Умань, 2020. 330 с. URL: http://surl.li/mlrmfw (дата звернення: 09.08.2024). Guikema J. W. Scanning Hall Probe Microscopy of Magnetic Vortices in Very Underdoped Yttrium-Barium-Copper-Oxide : dissertation for the degree of Doctor of Philosophy. Stanford University, 2004. 178 p. URL: https://web.stanford.edu/group/moler/theses/JWGThesis.pdf (Last accessed: 14.05.2024)
Звіти НДР	Звіт за результатами дослідження умов для ефективного використання державного фінансування в науковій діяльності НАПНУ / Тетяна Жерьобкіна, Ірина Когут, Марія Куделя, Ігор Самохін ; керівник проєкту Єгор Стадний. Київ : Аналітичний центр CEDOS, 2018. 47 с.
Багатотомні видання	
Багатотомні видання	Енциклопедія сучасної України / Нац. акад. наук України. Київ, 2011. Т. 11. С. 111–117. Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа. У 2 т. Т. 1. Всесвітній відео-аудіо-літопис: дати, події, факти, цифри, деталі, коментарі, персоналії. Запоріжжя : Дике поле, 2006. 384 с.
Законодавчі, нормативні та патентні документи	

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Законодавчі документи	Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i> . 2017. № 20. С. 136–141. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 01.01.2020 / ВР України. ЛІГА: ЗАКОН. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html (дата звернення: 01.03.2024)
Стандарти	ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2015. 16 с.
Патенти	Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Електронні видання	
Вебсайти	Міністерство освіти і науки України : вебсайт. URL: https://mon.gov.ua (дата звернення: 06.04.2024).
Сторінка сайту	Белоусов П. Кібербезпека, соцмережі, відносини з ЄС: що готує 2020-й. <i>Інтерньюз-Україна</i> . URL: https://internews.ua/opportunity/2020-forecast (дата звернення: 12.04.2022).
Блог	Нові українські журнали в Scopus 2019. <i>Пан Бібліотекар</i> : блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. URL: https://www.бібліотекар.укр/2020/01/scopus-2019.html (дата звернення: 03.05.2024).
Онлайн-курс	Візуалізація даних : онлайн-курс. <i>Prometheus</i> . URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/about (дата звернення: 02.05. 2024).
Презентація	Бібліографічні посилання : загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015) : презентація. <i>SlideShare</i> . URL: https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015 (дата звернення: 06.04.2024).
Матеріал із соцмереж та YouTube	Базима Н. Проста логопедія: класифікації мовленнєвих порушень в Україні: лекція із циклу вебінарів «Проста Логопедія». <i>YouTube</i> . URL: https://www.youtube.com/watch?v=TsrUZSpzY0I (дата звернення: 06.08.2024)
Фотозображення	Pexels : вебсайт. URL: https://www.pexels.com/uk-ua/ (дата звернення: 05.05.2024).

Ресурси, що допомагають автоматично оформити літературу згідно ДСТУ 8302:2015, – сервіс «[Grafati](#)», «[Vak.in.ua](#)» та ін.

ПОКАЗНИКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТІВ

Таблиця Д.1

Рівень оригінальності твору

Показники рекомендованої схожості (<i>порогове значення</i>). <i>Overall Similarity</i>	Рівень оригінальності твору (у відсотках)			
	високий	задовільний	низький	неприйнятний
	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Необхідність повторної перевірки визначається кафедрою	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається
до 30%	понад 70%	від 60 до 70%	від 50 до 60%	менше 50%